

De gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte orthotheek

Wendy Senden

Christelijke Hogeschool Windesheim,
opleiding SPH

Voortgezet speciaal onderwijs de Ambelt

Mei 2011

De gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte orthotheek

Opdrachtgever: T. Thüss, teamleidster bovenbouw

Begeleiding: De Ambelt Noorderlaan
Noorderlaan 61, Apeldoorn
A. Guijken, intern begeleidster

Begeleiding: Christelijke Hogeschool Windesheim
Opleiding SPH, Zwolle
K. De Jong

mei 2011

Inleiding

Op de Ambelt, locatie Noorderlaan, heb ik onderzoek gedaan naar het opzetten van de gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte orthotheek. Tijdens een gemeenschappelijke vergadering van de verschillende Commissies van Begeleiding kwam de behoefte naar voren om binnen de locatie een orthotheek op te zetten. Op dat moment zat ik nog in mijn jaarstage en na de vergadering ben ik in overleg gegaan met mijn begeleidster en de teamleiders om de behoefte concreet te maken. Na de jaarstage ben ik begonnen met het onderzoeksproject en zijn een hoofdvraag met verschillende deelvragen opgesteld.

De Ambelt is een orthopedagogisch centrum. Dit houdt in dat er binnen elk team een Commissie van Begeleiding is aangesteld. Op de locatie Noorderlaan is er echter geen orthotheek aanwezig waar zowel de gedragswetenschapper, schoolmaatschappelijk werk en de leerkrachten hun kennis kunnen bundelen en nieuwe kennis van elkaar kunnen opdoen. Het feit is nu dat telkens interventies opnieuw worden opgezet. De orthotheek is dan een gemis. Door de komst van deze orthotheek, is dit niet meer nodig en zal de orthotheek ook meerwaarde krijgen.

Binnen het speciaal voortgezet onderwijs van de Ambelt, locatie Noorderlaan, zijn drie Commissies van Begeleiding (CvB) aanwezig. Voor de onderbouw, praktijkonderwijs en voor de bovenbouw. In deze commissie nemen teamleider, gedragswetenschapper, intern begeleider en schoolmaatschappelijk werk zitting. Via signaalbrieven krijgt de commissie vragen van de (groeps)leerkrachten over de leerlingen. De commissie weet vanuit hun opleiding en ervaring wat ingezet kan worden. Maar veelal bedenken de groepsleerkrachten nu zelf verschillende interventies die helpend kunnen zijn bij een leerling. Dit houdt in dat er bijvoorbeeld een aantal verschillende 'woedemeters' zijn. Deze 'woedemeters' zijn wel werkend maar elke leerkracht geeft hier zijn eigen invulling aan. Door hier één lijn in te trekken is het voor iedereen duidelijk en kan er beter en eenduidig gebruik worden gemaakt van de verschillende interventies. Dit heeft voor de leerlingen als voordeel dat zij niet hoeven te wennen aan een nieuwe aanpak. Naast dat er een overzicht komt van de verschillende interventies die er reeds zijn, wordt er ook in kaart gebracht waar het nog aan ontbreekt. Voor de leerkrachten betekent de orthotheek dat zij hier straks interventies uit kunnen halen, zonder deze eerst nog zelf op te moeten zetten. Dit betekent voor de leerkrachten ook tijdsbesparing. Daarnaast biedt deze orthotheek ook de mogelijkheid tot het verder verruimen van hun kennis. Daarmee biedt deze orthotheek de leerkrachten ondersteuning en kunnen zij weer beter op de leerling afgestemde professionele zorg aanbieden.

De orthotheek is een soort van bibliotheek, maar dan met een andere invulling. Een orthotheek biedt docenten en begeleiders een overzicht met verwijzingen naar achtergrondinformatie, instanties en materialen op het gebied van leer- en gedragsproblemen. Deze omschrijving geeft al voor een gedeelte aan welke onderdelen zullen worden opgenomen in de orthotheek. Het woord orthotheek bestaat uit twee gedeeltes. Namelijk 'ortho' en 'theek'. 'Ortho' komt uit het Grieks en betekent juist of recht. Doordat het een voorvoegsel is, verandert soms de betekenis. Vanuit de orthopedagogiek wordt dan de betekenis: recht doen aan de opvoeding van het gehandicapte of geestelijk achtergebleven kind. 'Theek' is een achtervoegsel en betekent een plaats waar materialen worden uitgeleend. Net als de bibliotheek die boeken uitleent. Samengevoegd wordt dan de betekenis: materialen van een uitlenend systeem gebruiken om recht te doen aan de opvoeding van het gehandicapte of geestelijk achtergebleven kind.

Om een antwoord te vinden op de hoofdvraag is vooronderzoek gedaan naar bestaande orthotheken en is een enquête verspreid in de twee teams die de locatie telt. Daarmee zijn 55 enquêtes uitgedeeld. Aan de hand van deze enquête en het vooronderzoek is deze orthotheek vorm gegeven. Daarbij is niet alleen gekeken naar wat er in een orthotheek hoort, maar ook welke materialen er reeds aanwezig zijn, welke materialen nog aangevuld dienen te worden, hoe de leerkrachten optimaal gebruik kunnen maken van de orthotheek en hoe deze op maat gemaakte orthotheek up-to-date blijft. Dit alles geeft antwoord op de hoofdvraag van het onderzoek. Namelijk:

‘Hoe ziet een gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte orthotheek voor de Ambelt er uit en hoe kan deze geïmplementeerd worden in de school?’

Aan het eind van dit onderzoeksproject staat er in het Open LeerCentrum een kast die gevuld is met verschillende materialen. Het Open LeerCentrum is een groot lokaal waar computers staan waar de leerlingen gebruik van kunnen maken en staat de bibliotheek waar de leerlingen boeken uit kunnen halen. Aan een kant van dit Open LeerCentrum komt deze gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte orthotheek. Hierin staat materiaal variërend van achtergrondinformatie tot toepasbare interventies in de klas en van didactisch materiaal tot informatie over de verschillende instanties binnen de regio Apeldoorn.

Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van zowel kwantitatief als kwalitatief onderzoek (Verhoeven, 2010). Het verschil zit in het soort vragen dat is gesteld bij de enquête. Doordat hier zowel open, naar mening vragend en gesloten vragen zijn gesteld is het onderzoek een combinatie van beiden geworden. De open, naar een mening vragende vragen hebben betrekking op het kwalitatieve onderzoek. De gesloten vragen zijn meerkeuzevragen en vragen naar onder andere feiten. Deze manier van vragen heeft volgens Verhoeven (2010) betrekking op een kwantitatief onderzoek. Ondanks dit onderscheid zijn er in de enquête ook vragen gesteld die gesloten zijn, maar wel vroegen naar een eigen mening. De gehele enquête is schriftelijk geweest. Waar nodig zijn collega's gevraagd voor een interview. Dit interview (mondeling) had als insteek om meer inzicht te krijgen in de ingevulde enquête. Daarom is er ook voor gekozen om te vragen naar de naam en functie, zodat men gevraagd kon worden voor het interview.

Inhoudsopgave

Samenvatting		8
Hoofdstuk 1		
	<i>Het onderzoek</i>	10
	- 1.1 Onderzoeksmethoden	10
	- 1.2 Validiteit en betrouwbaarheid	10
	- 1.3 Resultaten	11
Hoofdstuk 2		
	<i>Welk doel dient de op maat gemaakte en gebruiksvriendelijke orthotheek?</i>	12
	- 2.1 Gebruiksvriendelijk	12
	- 2.2 Op maat gemaakt	12
	- 2.3 Vaste plaats	12
	- 2.4 Kwaliteit	13
	- 2.5 Eigen professionaliteit vergroten	13
Hoofdstuk 3		
	<i>Wat hoort in deze op maat gemaakte orthotheek thuis?</i>	14
	- 3.1 Achtergrondinformatie	14
	- 3.2 Interventies	14
	- 3.3 Handleiding bij het handelingsplan en B6 for all	15
	- 3.4 Instanties	15
	- 3.5 Passend Onderwijs	16
	- 3.6 Financiering en voorziening voor de leerlingen	16
	- 3.7 Didactisch materiaal	16
	- 3.8 Verantwoording	16
Hoofdstuk 4		
	<i>Wat heeft de Ambelt zelf al in huis aan materialen die passen in de orthotheek?</i>	18
	- 4.1 Boeken	18
	- 4.2 Interventies	18
	- 4.3 Didactisch materiaal	18
	- 4.4 Commissie van Begeleiding	18
	- 4.5 Schoolmaatschappelijk werk	19
	- 4.6 Gedragswetenschapper	19
Hoofdstuk 5		
	<i>Wat dient nog in de orthotheek te worden aangevuld aangeschaft en waar kunnen deze materialen worden aangeschaft?</i>	20
	- 5.1 Aanvullen	20
	5.1.1 Budget	20
	5.1.2 Boeken	20
	5.1.3 Interventies	21
	5.1.4 Didactisch materiaal	22
	5.1.5 Schoolmaatschappelijk werk	23

-	5.2 Waar worden deze materialen aangeboden?	23
	5.2.1 Boeken	23
	5.2.2 Interventies	23
	5.2.3 Schoolmaatschappelijk werk	23
Hoofdstuk 6		
	<i>Hoe kunnen leerkrachten optimaal gebruik maken Van de op maat gemaakte en gebruiksvriendelijke orthotheek?</i>	24
-	6.1 Presentatie	24
-	6.2 De folderhandleiding	24
-	6.3 Indeling orthotheek	24
	6.3.1 Interventies	25
	6.3.2 Achtergrondinformatie	25
	6.3.3 Instanties	25
	6.3.4 Didactisch materiaal	25
	6.3.5 Benaderingen	26
	6.3.6 Uitleensysteem	26
Hoofdstuk 7		
	<i>Hoe kan deze orthotheek up-to-date worden gehouden en wie is hier verantwoordelijk voor?</i>	27
-	7.1 Up-to-date houden	27
	7.1.1 Vakbladen	27
	7.1.2 Achtergrondinformatie	27
	7.1.3 Folder materiaal	27
-	7.2 Verantwoordelijkheid	27
Hoofdstuk 8		
	<i>Hoe ziet een gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte Orthotheek voor de Ambelt er uit en hoe kan deze geïmplementeerd worden in de school?</i>	29
-	8.1 De orthotheek	29
-	8.2 Doel	29
-	8.3 Materialen	30
-	8.4 Implementatie	31
-	8.5 Up-to-date houden	32
-	8.6 Conclusie	32
Literatuurlijst en praktijkbronnen		34
-	Literatuur	34
-	Extra naslagwerk	34
-	Praktijkbronnen	34
-	Overige bronnen	34
Bijlage		35
Bijlage 1:	De enquête	35
Bijlage 2:	De uitkomsten van de enquête	42
Bijlage 3:	Overzicht aanwezige boeken en advies tot aanschaffing	55

Bijlage 4:	Overzicht interventies	57
Bijlage 5:	Overzicht didactisch materiaal	59
Bijlage 6:	Voorbeeld uitleensysteem	61
Bijlage 7:	Folderhandleiding	62
Bijlage 8:	Overzicht benaderingen	64

Samenvatting

Het onderzoek

Voor het opzetten van deze gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte orthotheek, zijn er twee onderzoeksmethoden ingezet. Namelijk een vooronderzoek en een enquête. Tijdens het vooronderzoek is gezocht naar literatuur over orthotheken (via internet en via bibliotheken), is gekeken hoe een orthotheek er uit kan komen te zien en is bepaald wat het te bereiken doel van de enquête is. Uit het vooronderzoek blijkt dat er weinig tot geen literatuur over orthotheken te vinden is. De informatie die beschikbaar is, is verouderd. Het doel van de enquête is het achterhalen van de verschillende materialen die reeds binnen de locatie Noorderlaan aanwezig zijn en inventariseren waar de behoefte en vragen liggen binnen de twee teams van de locatie Noorderlaan. De enquête is onderverdeeld in verschillende blokken (doel, inhoud, eigen materialen, stellingen en overige vragen) en is verspreid onder 55 respondenten en er zijn 25 ingevulde enquêtes teruggekomen. Het resultaat van de enquête is dat overzichten opgesteld konden worden van de reeds aanwezige materialen en waar nog aanvulling gewenst is. Daarnaast was er het resultaat over de indeling van deze orthotheek.

Doel

Het overkoepelende doel van deze gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte orthotheek is:

De gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte orthotheek biedt op een vaste plaats materialen die praktisch in te zetten zijn in de klas, waarvan de kwaliteit is gewaarborgd en biedt informatie waarmee leerkrachten hun eigen professionaliteit kunnen vergroten.

De verschillende elementen worden aangestipt en nader toegelicht in hoofdstuk 3.

Onderdelen in deze gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte orthotheek

Uit de enquête is gebleken dat de volgende onderdelen worden opgenomen in deze gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte orthotheek.

- Achtergrondinformatie; het betreft informatie en theorie over verschillende onderwerpen. Niet alleen over de verschillende stoornissen wordt informatie opgenomen, maar ook over klassenmanagement, dyslexie en dyscalculie en gespreksvoering. Hierbij wordt ook gekeken naar de kwaliteit; minstens Hbo-niveau.
- Interventies; dit zijn hulpmiddelen die in te zetten zijn voor de individuele leerlingen of voor de gehele klas. Het betreft dan middelen over verschillende onderwerpen, zoals agressie en geweld, dyslexie en dyscalculie, sociale en emotionele problemen, gedrag, pesten en normen en waarden.
- Handleiding bij het handelingsplan en B6 for all; dit betreft extra informatie voor het opstellen van het handelingsplan en de ontwikkellijnen van B6 for all.
- Instanties; binnen dit onderdeel zal een sociale kaart worden opgenomen waarin de verschillende instanties binnen de regio Apeldoorn worden aangehaald. Daarnaast worden in twee mappen extra informatiefolders opgenomen over deze instanties.
- Passend Onderwijs; door de invoering van het Passend Onderwijs door de overheid zullen er ook voor deze locatie de nodige zaken veranderen. Deze veranderingen worden vermeld in het Ambulletin en zullen in deze orthotheek worden gebundeld.
- Financiering en voorzieningen voor de leerlingen; hierbij kan gedacht worden aan Wajong, leerlinggebonden financiering en tegemoetkoming scholieren.
- Didactisch materiaal; hieronder wordt verstaan alle middelen die de leerlingen kunnen gebruiken om de lesstof beter te beheersen.

Aanwezig en advies tot aanschaffing

Binnen de locatie Noorderlaan zijn reeds verschillende materialen aanwezig voor de verschillende onderdelen. Hierbij kan gedacht worden bij achtergrondinformatie aan het boek 'Geef me de vijf' van C. de Bruin. Ook bij het onderdeel interventies zijn verschillende interventies aanwezig. Voor een volledig overzicht van de verschillende onderdelen wordt verwezen naar bijlagen 3, 4, 5 en 8. Na het opstellen van deze overzichten, werd duidelijk waar het nog aan ontbrak binnen deze gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte orthotheek. Voor het aanvullen van deze orthotheek is budget aangevraagd bij het bestuur van de Ambelt. Dit aangevraagde budget bedraagt €2.500,00. Echter is bekend geworden dat het budget voorlopig nog niet ter beschikking wordt gesteld. Daarom wordt alleen het advies gegeven voor de aanschaffing van boeken, interventies en andere materialen. Voor alle onderdelen zal advies worden gegeven.

Implementatie

Er worden twee manieren ingezet om de leerkrachten bekend te maken met deze op maat gemaakte en gebruiksvriendelijke orthotheek. Ten eerste wordt middels een presentatie de eerste bekendheid gegeven aan deze orthotheek. Ten tweede wordt er een drieluikfolder geïntroduceerd en verspreid onder de collega's. Tevens wordt deze folderhandleiding ook opgenomen in de op maat gemaakte en gebruiksvriendelijke orthotheek. Voor de indeling van de orthotheek en het uitleensysteem wordt verwezen naar hoofdstuk 6.

Up-to-date houden

Onder het up-to-date houden wordt verstaan het controleren of materialen en informatie niet is verouderd of achterhaald en het aanschaffen van nieuwe en dus recente materialen en informatie. Dit up-to-date houden kan op verschillende manieren worden ingevuld. Dit up-to-date houden en het controleren van het uitleensysteem vallen onder de taak 'orthotheek' binnen taakbeleid. Vanaf volgend schooljaar zullen hiervoor teamleden zich kunnen inschrijven en samen met een lid van de Commissie van Begeleiding hier invulling aan gaan geven.

Hoofdstuk 1

Het onderzoek

1.1 Onderzoeksmethoden

Bij de eerste onderzoeksmethode is op internet vooronderzoek gedaan naar al bestaande orthotheken. De websites zijn vermeld in de bronnenlijst. Op de website van Speciaal Onderwijs is gekeken naar mogelijke onderwerpen en een mogelijkheid tot indeling van de orthotheek voor deze locatie. Verder is er ook gezocht naar literatuur over orthotheken. Hier was echter weinig tot geen literatuur over te vinden. De literatuur die beschikbaar is, is verouderd en daarom niet bruikbaar meer voor de snel veranderende wereld van de DSM (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders). Vanuit het vooronderzoek is bepaald wat het te bereiken doel is met de enquête, de tweede onderzoeksmethode. Het te bereiken doel met de enquête is het onderzoeken waar de vragen en behoeften liggen en welke materialen er reeds aanwezig is. Daarnaast wordt in de enquête onderzocht welke onderdelen en onderwerpen de leerkrachten en het CvB graag terugzien in deze gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte orthotheek. Door de enquête op te delen in blokken, stonden de vragen geclusterd en werd de enquête overzichtelijk en begrijpelijk. De blokken hadden betrekking op het doel van deze op te zetten orthotheek, inhoud van deze orthotheek, materialen die aanwezig zijn in de verschillende klassen, stellingen over betere zorg die geboden kan worden aan leerlingen en vragen over de frequentie en het gebruik van deze orthotheek. De enquête is opgenomen in bijlage 1. De verspreiding van de enquête was onder 55 respondenten. De enquête is door 25 respondenten ingevuld en ingeleverd. Het resultaat van het vooronderzoek en de enquête zijn dat er onderdelen en onderwerpen naar voren zijn gekomen die thuis horen in deze orthotheek. Door dit alles onder elkaar te zetten en vervolgens te bepalen welke onderdelen en onderwerpen worden opgenomen in deze orthotheek, is een lijst met een vijftal onderdelen ontstaan met de hierbij behorende onderwerpen. Door in sommige gevallen onderdelen samen te trekken is deze orthotheek completer maar bezit geen onnodige theorie of informatie. Deze onderdelen en onderwerpen worden stuk voor stuk toegelicht in hoofdstuk 3. Bij de ‘verantwoording’ wordt aangegeven welke onderdelen niet worden meegenomen in de orthotheek en wat de beredenering daarbij is.

1.2. Validiteit en betrouwbaarheid

De enquête is opgedeeld in verschillende blokken. Het eerste blok heeft betrekking op het ‘doel van de orthotheek’. Opgevolgd door de blokken ‘inhoud van de orthotheek’, ‘eigen middelen en materialen’, ‘stellingen’, ‘overige vragen’ en tot slot ‘opmerkingen, tips of aanbevelingen’. De totale enquête bestaat uit 16 vragen, zowel gesloten als open vragen. Door te wisselen tussen deze open en gesloten vraagstelling, werd er gemeten waar de vraag en behoefte liggen voor de invulling van deze op maat gemaakte orthotheek. Door hierover gesloten vragen te stellen in het onderzoek, kwam een duidelijk en eenduidig beeld naar voren over de invulling. Dit valt volgens Verhoeven (2010) onder een kwantitatief onderzoek. Daarnaast was er de mogelijkheid om suggesties aan te dragen. Door ook te vragen naar de eigen mening, werd er inzicht verkregen in het beeld dat er is over en het doel van deze orthotheek. Volgens Verhoeven is dit kwalitatief onderzoek. Door in de enquête korte en gesloten vragen te stellen, werd de betrouwbaarheid van het onderzoek vergroot. Verder zorgt de enquête op een eenvoudige manier voor de statistiek, maar geeft nog geen beeld in de materialen die reeds in de klassen aanwezig zijn. Door hierover een diepte-interview uit te voeren, geeft dit extra verdieping en geeft aan waar de vraag en behoefte liggen. Er zijn gesprekken gevoerd met een groepsleerkracht van de onderbouw, mevrouw Van der Schoot, intern begeleider van zowel de onderbouw, meneer Bevers, als de bovenbouw, mevrouw

Guijken, school maatschappelijk werk van zowel de onderbouw, meneer Hartkamp, als de bovenbouw, mevrouw Kruidhof, gedragswetenschappers van zowel de onderbouw en pro, meneer Rietveld, als bovenbouw, mevrouw Neve, en de teamleider van de onderbouw, meneer Kleinveld. De validiteitsvraag van het onderzoek, middels de enquête, is dan ook waar de vragen en behoeften liggen voor deze gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte orthotheek.

1.3 Resultaten

Uit het vooronderzoek zijn resultaten naar voren gekomen. Namelijk mogelijke onderwerpen om op te nemen in deze orthotheek en hoe deze ingedeeld kan worden. Het vinden van recente literatuur bleek niet voor handen te zijn. De gevonden literatuur was tien jaar en ouder. Vanuit de informatie die is verkregen met het vooronderzoek is bepaald wat het te bereiken doel is met de enquête. Dit doel is beschreven in paragraaf 1.1. De resultaten uit de enquête zijn onder elkaar vermeld met daarachter de frequentie. Mocht een vraag niet beantwoord zijn leverde dat in de kolom totaal een min punt op per respondent. Antwoorden op de vragen zijn letterlijk overgenomen in dit overzicht. De antwoorden die overeenkwamen zijn samengevoegd, om zo niet te veel op elkaar lijkende antwoorden te krijgen en om het overzichtelijk te houden. Door de uitkomsten in een op de enquête lijkend overzicht te plaatsten, bleef het onderzoeksproject gestructureerd en overzichtelijk. In bijlage 2 zijn alle uitkomsten van de enquête weergegeven. De resultaten zijn vervolgens geïnterpreteerd. Dit is gedaan door nogmaals alle antwoorden per vraag naast elkaar te leggen en overeenkomende antwoorden samen te voegen. Uit de overgebleven antwoorden is vervolgens gekeken naar de frequentie. De resultaten met veel respondenten zijn opgenomen in deze gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte orthotheek. Echter is hierbij wel gekeken of dit passend is binnen de kaders van de begripsomschrijving van de orthotheek zoals gesteld in de inleiding. Zo blijkt uit de enquête er behoefte te zijn naar informatie over ‘arbeidsmarkttoeleiding’. Dit onderdeel is niet opgenomen in deze orthotheek. De reden zijn vermeld in hoofdstuk 3. Per resultaat is middels deze weg te werk gegaan. Daardoor is er getracht de resultaten in hun waarde te laten en de betrouwbaarheid van het onderzoek te vergroten.

Hoofdstuk 2

Welk doel dient de op maat gemaakte en gebruiksvriendelijke orthotheek?

Het doel van deze orthotheek bestaat uit verschillende elementen. Het varieert van het zijn van een kennisbank tot het verdiepen en uitbreiden van de eigen professionele kennis. Maar ook kwaliteit en gebruiksvriendelijkheid zijn elementen voor deze op maat gemaakte orthotheek. Dit maakt het overkoepelende doel van het onderzoek voor het opzetten van deze op maat gemaakte en gebruiksvriendelijke orthotheek:

De gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte orthotheek biedt op een vaste plaats materialen die praktisch in te zetten zijn in de klas, waarvan de kwaliteit is gewaarborgd en biedt informatie waarmee leerkrachten hun eigen professionaliteit kunnen vergroten.

Al de verschillende elementen worden stuk voor stuk langsgelopen en toegelicht.

2.1 Gebruiksvriendelijk

Het eerste en tevens zeer belangrijk element van het doel van het onderzoek is, dat de orthotheek gebruiksvriendelijk is. Dit houdt in dat de inhoud ordelijk is weergegeven en makkelijk is terug te vinden voor iedereen. Daarom zal elk onderdeel in de orthotheek in een aparte gekleurde map komen. Dit maakt het zoeken nog gemakkelijker. Het onderdeel interventies wordt geplaatst in blauwe mappen, het onderdeel didactisch materiaal, indien nodig, in oranje mappen, het onderdeel instanties in groene mappen en testen en scoringslijsten van de gedragswetenschappers wordt opgenomen in rode mappen. Tevens worden deze rode mappen opgenomen in het gesloten gedeelte van de orthotheek. Daarnaast blijkt uit de enquête de voorkeur om de map voor de interventies in te delen op eerst geordend op stoornis en vervolgens op leeftijd. Dit geven 15 van de respondenten aan. Hoe de indeling van de orthotheek is vormgegeven staat vermeld in hoofdstuk 6.

2.2 Op maat gemaakt

Wat in het overkoepelende doel van het onderzoek daarna naar voren komt is dat deze orthotheek op maat wordt gemaakt en daarbij aansluit bij de locatie Noorderlaan. Dit blijkt uit de enquête. Daarbij dient gekeken te worden waar binnen de locatie Noorderlaan, behoefte aan is. Voor deze locatie houdt dat in dat het gaat om een cluster vier school. Het gaat dan om leerlingen met gedragsstoornissen, psychische problemen of ontwikkelingsstoornissen. Voorbeelden van problematiek zijn ADHD, vormen van autisme, angsten en gedragsstoornissen. Hiermee zijn meteen de grenzen aangegeven. Informatie over leerlingen met een ernstige spraak of taalachterstand hoeven dan niet te worden opgenomen in de orthotheek, omdat dit valt binnen het cluster twee onderwijs. Toch wordt binnen deze gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte orthotheek aandacht besteed aan dyslexie en dyscalculie, omdat deze ook staan opgenomen in de DSM.

Doordat hiermee de grenzen zijn gesteld is het van belang om te onderzoeken wat al aanwezig is en waar het nog aan ontbreekt. Hier zal verder op in worden gegaan in hoofdstuk drie en vier.

2.3 Vaste plaats

Het derde element van het doel naar het onderzoek voor het opzetten van deze orthotheek is dat deze op een vaste plaats komt te staan. Dit blijkt uit de enquête. Dit maakt dat iedereen

weet waar de orthotheek is. Daarnaast is het belangrijk dat de orthotheek op schooldagen altijd bereikbaar is. Op deze manier kan iedereen zelf bepalen wanneer gebruik te maken van de orthotheek. Door de orthotheek op deze vaste plek te plaatsen kan daar alle expertise en informatie worden verzameld. Het Open LeerCentrum (OLC) wordt ingericht tot kenniscentrum. In dit kenniscentrum kunnen de leerlingen leesboeken uit de bibliotheek halen en gebruik maken van de computer. Daarnaast is een gedeelte gereserveerd voor deze gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte orthotheek. Er zijn in het OLC zes kasten geplaatst voor de orthotheek. Het bovenste gedeelte is open en hier zullen alle boeken en interventies geplaatst worden waar de leerkrachten gebruik van kunnen maken. Op het onderste gedeelte zit een slot en zullen materialen geplaatst worden van gedragswetenschappers, maatschappelijk werk en intern begeleiders. Het risico van deze plaats is wel dat leerlingen in het open gedeelte kunnen ‘snuffelen’. De verantwoordelijkheid ligt dan bij de leerkracht om hier toezicht op te houden. Er zijn twee sleutels van de orthotheek. Één van die sleutels zal komen te liggen bij de administratie en de tweede sleutel zal komen te liggen bij de teamleiders.

2.4 Kwaliteit

Als derde element van het doel naar het onderzoek voor het opzetten van deze orthotheek wordt gesteld dat de kwaliteit van de inhoud voldoende dient te zijn. Dit blijkt uit de enquête. Onder kwaliteit wordt verstaan dat de informatie aan dient te sluiten bij het niveau van leerkrachten en leden van de Commissie van Begeleiding. Dit houdt minstens Hbo-niveau in voor de leerkrachten en leden van de Commissie van Begeleiding. Ook dient de informatie toepasbaar te zijn in de praktijk. Dit punt geldt ook voor de interventies. Bij de interventies dient echter wel gekeken te worden naar de aansluiting bij de leerling en dat er bij dezelfde interventie door verschillende leerkrachten één lijn wordt getrokken. Dit kan inhouden dat er bij sommige interventies een handleiding dient te worden geschreven. Dit doel houdt ook in dat het een verzameling is van expertise en materialen. Vandaar ook de term ‘kenniscentrum’. Om de kwaliteit van de orthotheek te behouden, dient de orthotheek regelmatig aangevuld te worden of niet werkende materialen verwijderd te worden. Het up-to-date houden wordt besproken in hoofdstuk zes.

2.5 Eigen professionaliteit vergroten

Als laatste komt naar voren dat velen middels de enquête aangeven, dat zij via deze weg hun eigen kennis kunnen verdiepen, uitbreiden en actualiseren. Dit maakt dit onderdeel het laatste onderdeel van het doel naar het onderzoek voor het opzetten van deze orthotheek. Door de vele boeken die zullen worden opgenomen in de orthotheek wordt de kennis vernieuwd en bijgeschaafd. Ook worden leerkrachten zelfstandig in staat gesteld de eigen rugzak met vaardigheden en interventies te vergroten. Dit heeft tot gevolg dat de leerlingen, een leerkracht voor de klas hebben staan die bezig blijft met zijn eigen professionele ontwikkeling en zo de leerlingen betere zorg en onderwijs kan bieden.

Hoofdstuk 3

Wat hoort in deze op maat gemaakte orthotheek thuis?

Voor een antwoord op deze vraag is eerst bekeken wat de omschrijving van een orthotheek is. De omschrijving van het begrip ‘orthotheek’ is reeds gegeven in de inleiding. Deze omschrijving geeft dan ook voor een gedeelte aan welke onderdelen zullen worden opgenomen in deze gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte orthotheek. Onderstaande onderdelen zullen worden opgenomen in deze gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte orthotheek.

3.1 Achtergrondinformatie

Alle respondenten geven aan dat er behoefte bestaat aan achtergrondinformatie. Met name in de vorm van boeken en tijdschriften. Daarmee komt het onderdeel achtergrondinformatie als eerste aan bod in de gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte orthotheek. De boeken zullen dan vooral betrekking hebben op de verschillende stoornissen. Het gaat niet alleen om de meest bekende stoornissen zoals stoornissen in het autisme spectrum en ADHD, maar ook non-verbale leerstoornis en de verschillende persoonlijkheidsstoornissen. Een aantal boeken is binnen de locatie al aangeschaft en zal nu geplaatst worden in deze orthotheek. Maar er blijkt ook over een aantal onderwerpen nog geen informatie aanwezig te zijn, bijvoorbeeld gesprekvoering, klassenmanagement en pesten. In hoofdstuk 5 ga ik hier verder op in.

Uit de enquête komt naar voren dat drie respondenten behoefte hebben aan vakbladen. Ik heb er toch voor besloten om dit onderdeel op te nemen in de orthotheek. Dit heeft er ook mee te maken dat vakbladen zorgen voor het up-to-date houden van de orthotheek. Hier wordt verder op in gegaan in hoofdstuk 6.

3.2 Interventies

Daarnaast blijkt uit de enquête dat er vraag is naar eenduidige interventies. Van de respondenten geven er 20 aan, hier behoefte aan te hebben. Daarom wordt op de tweede plaats ruimte gemaakt voor interventies binnen de gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte orthotheek. Interventies zijn de activiteiten die de leerkrachten inzetten om voor en met de leerlingen problemen te voorkomen of op te lossen. Op die manier wordt getracht een bijdrage te leveren aan het bevorderen en in stand houden van de gezondheid en het welzijn van de leerling. Al deze verschillende interventies zullen worden gebundeld in deze orthotheek. Op deze manier hoeven de leerkrachten niet telkens nieuwe interventies op te zetten. Voorbeelden van interventies zijn het agendagebruik voor leerlingen met ADHD en de verschillende soorten emotiometers voor leerlingen met een stoornis in het autisme spectrum. Echter is hierbij de kwaliteit van de interventie wel van belang. De interventie dient aan te sluiten bij de stoornis van de leerling, het niveau van de leerling en toepasbaar te zijn in de praktijk. De in bijlage vier uiteengezette interventies worden in deze orthotheek opgenomen, omdat deze voldoen aan de kwaliteit die hieraan verbonden is en een toevoeging zijn aan deze op maat gemaakte orthotheek. Deze interventies zijn een toevoeging, omdat elke interventie een andere kant belicht van de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerling. Door al deze belichte kanten te bundelen, ontstaat er een goede start voor deze op maat gemaakte orthotheek.

Al deze interventies zijn onder te verdelen in onderwerpen. Te denken valt aan:

- Agressie en geweld
- Dyslexie en dyscalculie
- Sociale en emotionele problemen

- Gedrag
- Pesten
- Normen en waarden

Dit is echter nog maar een selectie, maar geven vooral aan waar, volgens de respondenten, behoefte aan is binnen het onderdeel interventies. Verder is aangegeven behoefte te hebben aan spel- en filmmateriaal. Hierbij kan gedacht worden aan het Kwaliteitspel (Gerrickens 1991). Maar ook aan ander materiaal bleek behoefte te zijn. Dit is vooral materiaal wat ook voor klassenmanagement in kan worden gezet. Te denken valt aan time timers en de gedragscodekubus.

3.3 Handleiding bij het handelingsplan en B6 for all

In het speciaal voortgezet onderwijs wordt gewerkt met handelingsplannen. Om het handelingsplan Ambelt breed op te zetten en het format te formuleren is een projectgroep opgesteld. Het handelingsplan bestaat uit twee delen. In het eerste deel worden de competenties van de leerling benoemd met daarbij belemmerende en bevorderende factoren. Het tweede deel beslaat de kortcyclische doelen. Per schooljaar wordt er een jaardoel opgesteld en daarbij worden in de drie periodes kleinere doelen, de kortcyclische doelen, opgesteld die toewerken naar het jaardoel. Hierbij wordt uitgegaan van B6 for all (K. Hendriks, 2008). Dit zijn ontwikkellijnen. Voorbeelden van ontwikkellijnen zijn: motivatie, initiatief nemen en zelfvertrouwen. Bij deze ontwikkellijn hoort een reflectieformulier waarop de leerling aangeeft hoe aan het doel is gewerkt, wat goed ging en wat verbetering verdient. Het reflectieformulier wordt eens per twee weken ingevuld. Dit alles wordt vervolgens besproken met de groepsleerkracht. Aan de hand van de ingevulde reflectieformulieren wordt bekeken of de leerling het opgestelde kortcyclische doel heeft behaald of dat aanpassing nodig is.

Uit de enquête blijkt dat de meningen hierover enigszins zijn verdeeld. Achttien respondenten geven aan hier behoefte aan te hebben. Voor velen is het handelingsplan een bekende manier van werken geworden. Maar sommigen geven aan soms wat extra handvatten nodig te hebben om tot een concreet handelingsplan te komen. Daarom denk ik dat het goed is dat ook dit onderdeel wordt opgenomen in de orthotheek. Dit omdat het handelingsplan een belangrijk onderdeel is in het bieden van de juiste en op de leerling aansluitende zorg en onderwijs. Veel van de al voor handen zijnde informatie staat al op intranet. Daarom kan vanuit de orthotheek verwezen worden naar intranet en vice versa. Vooral het oranje boekje ‘handelingsplan VSO helpteksten 2010 – 2011’ is dan een goede toevoeging aan de orthotheek. Hierin staat kort het handelingsplan uitgelegd en wordt een aantal aandachtspunten gegeven. De orthotheek kan op deze wijze gebruikt worden bij het invullen, maken en uitvoeren van de kortcyclische doelen van het handelingsplan.

3.4 Instanties

Omdat het gaat om een kwetsbare groep, zijn er bij sommige leerlingen instanties betrokken. Het kan dan gaan om maatschappelijk werk of Bureau Jeugdzorg. Maar het kan ook zijn dat een leerling en zijn ouders het advies krijgen om hulp in te schakelen. Eenentwintig van de respondenten geven aan behoefte te hebben aan informatie over verschillende instanties. Het is raadzaam, dat in geval voor een verwijzing, de leerling zich hierop kan voorbereiden. Dit om het voor te structureren voor de leerling en om mogelijke dreigingen van buitenaf te verminderen. Dit voorbereiden kan door middel van folders of door op internet te zoeken. Om de leerling houvast te geven waar te zoeken, kan de leerkracht deze informatie uit de orthotheek halen. Dit kan dan via de map over instanties of uit het overzicht van websites. Van de meest voorkomende instanties, bijvoorbeeld Bureau Jeugdzorg, MEE Veluwe en Tactus, zijn folders in de map opgenomen.

3.5 Passend onderwijs

Passend onderwijs is door het vorige kabinet ingezet om voor iedere leerling een passende plek te vinden binnen het regulier of speciaal onderwijs. Dit houdt ook voor de Ambelt, locatie Noorderlaan, in dat er verandering aan verbonden zijn. Uit de enquête blijkt dat 17 respondenten behoefte hebben aan informatie over het Passend Onderwijs. Wat deze veranderingen voor de Ambelt inhouden worden binnen het Ambulletin vermeld. Daarom wordt dit onderdeel ook opgenomen in de orthotheek. Er zal dan informatie in komen over wat Passend Onderwijs inhoudt en een verzameling van het Ambulletin waarin bijna wekelijks aandacht wordt besteed aan dit onderwerp.

3.6 Financiering en voorzieningen voor de leerlingen

Uit de enquête blijkt ook dat, met name de groepsleerkrachten, behoefte hebben aan informatie over de verschillende financieringen en voorzieningen voor de leerlingen. Uit de enquête blijkt dat hierop door 14 respondenten positief is gereageerd. Hierbij kan gedacht worden aan Wajong, leerlinggebonden financiering en tegemoetkoming scholieren. Omdat dit maar een klein gedeelte aan informatie is, plaats ik deze informatie in de map van de verschillende instanties. In dat geval zie ik dus ook de Rijksoverheid als een instantie.

3.7 Didactisch materiaal

Onder didactisch materiaal wordt verstaan alle middelen die de leerlingen kunnen gebruiken om de lesstof beter te beheersen. Binnen de Ambelt, locatie Noorderlaan, is er al een verzameling aan didactisch materiaal aanwezig. Al dit materiaal staat echter verspreid over de verschillende klassen. Hieruit blijkt dat vijf respondenten behoefte hebben aan het op een centrale plaats bundelen van het didactisch materiaal. Het is echter niet de bedoeling dat leerlingen dit zelfstandig kunnen pakken uit de bibliotheek, daarop is besloten om dit onderdeel ook op te nemen in de orthotheek. Daarnaast gaat het om een school en is didactisch materiaal een essentieel onderdeel. Het betreft de extra middelen die leerlingen kunnen maken om de lesstof beter kunnen beheersen.

Samengevat kan gesteld worden dat voor het onderdeel achtergrondinformatie alle 25 respondenten hebben aangegeven hier behoefte aan te hebben. Hieruit blijkt duidelijk en eenduidig de vraag en behoefte aan theorie en informatie. Voor de volgende onderdelen is het overzicht als volgt:

- Interventies: 20 respondenten
- Handleiding bij het handelingsplan en B6 for all: 18 respondenten
- Instanties: 21 respondenten
- Passend Onderwijs: 17 respondenten
- Financiering en voorziening voor de leerlingen: 14 respondenten

Uit de enquête blijkt verder dat 12 respondenten vragen en behoefte hebben aan informatie over ‘arbeidsmarkttoeleiding’. Dit onderdeel is niet opgenomen in deze orthotheek, omdat dit valt onder het stagebureau. Het stagebureau maakt verder geen gebruik van deze orthotheek en daarop is dit besluit genomen.

3.8 Verantwoording

In de enquête was er de mogelijkheid om andere suggesties aan te geven. Bij deze suggesties waren onder andere:

- Adviezen;
- Diverse CITO toetsen;
- Interactiewijzer;

- Trainingen voor bijvoorbeeld Sociale Vaardigheden;
- Ortho-didactische informatie;
- Methodieken specifiek voor autisten en ADHD.

De suggesties, zoals hierboven opgesomd, zullen niet in de orthotheek worden opgenomen. Dit omdat er maar één respondent met elk van de genoemde suggesties kwam. Daarnaast maakt dit de orthotheek te uitgebreid en is het nog maar de vraag hoe vaak deze onderdelen gebruikt zullen worden, omdat er ook maar summier de vraag en de behoefte ligt. Daarnaast wordt er voor de suggestie CITO in het nieuwe schooljaar een andere lijn opgezet. Tegen die tijd zal dit opgepakt worden door een aantal leerkrachten van de onderbouw en gebundeld in de orthotheek worden opgenomen. Vanwege beperkte tijd is er niet de mogelijkheid om de suggesties nader te onderzoeken of hier bij meerdere leerkrachten of leden van Commissie van Begeleiding vraag naar en behoefte aan is. Daarom de aanbeveling om hier nader onderzoek naar te doen en indien nodig de genoemde suggesties op te nemen in deze orthotheek.

Hoofdstuk 4

Wat heeft de Ambelt zelf al in huis aan materialen die passen in de orthotheek?

Binnen de Ambelt, locatie Noorderlaan, zijn verschillende materialen aanwezig. Deze materialen variëren van achtergrondinformatie tot interventies en van de Commissie van Begeleiding tot didactisch materiaal. Veel van deze materialen liggen verspreid over de verschillende klaslokalen en kantoren. Hieronder wordt uiteen gezet welke materialen reeds aanwezig zijn.

4.1 Boeken

Binnen de locatie is een aantal boeken aanwezig die passen binnen de orthotheek. Te denken valt aan ‘Geef me de vijf’ van Colette de Bruin en ‘Wijzer Onderwijs – ADHD’ van CED groep. Daarnaast is er materiaal over klassenmanagement en over dyslexie en dyscalculie. In bijlage 3 is een overzicht opgenomen van de reeds aanwezig boeken. Al deze boeken zullen worden opgenomen in de orthotheek. Hier zullen ze worden ingedeeld op onderwerp. Bijvoorbeeld ADHD, gespreksvoering of klassenmanagement.

4.2 Interventies

De intern begeleiders gaven middels de enquête aan dat zij mappen hebben die passen in deze op de locatie aangepaste en gebruiksvriendelijke orthotheek. In een gesprek ben ik nagegaan om welke middelen het gaat en hoe deze ingepast kunnen worden in de orthotheek. Er waren al mappen aangemaakt met interventies, maar deze waren niet gesorteerd op stoornis of op leeftijd. Het reeds aanwezige materiaal kwam op sommige punten overeen met het materiaal dat ik tijdens een eerdere studiedag, met een aantal collega's, had verzameld. Al dit materiaal zal worden gebundeld, gesorteerd en in de daarvoor bestemde map worden geplaatst. In bijlage 4 is een overzicht opgenomen van de verschillende interventies met daarbij bij welke stoornis en leeftijd de interventie kan worden ingezet.

4.3 Didactisch materiaal

Ook is er binnen de locatie al veel en divers didactisch materiaal te vinden. Echter gaat het vooral om materiaal dat ingezet wordt in de onderbouw. Voor de vakken geschiedenis, aardrijkskunde (plus topografie) en natuur is materiaal aanwezig. In kleinere mate is er ook materiaal aanwezig van Nederlands, Engels, staatsinrichting en metriek. In bijlage 5 is een overzicht van al het aanwezige didactisch materiaal. Door het didactisch materiaal op te nemen in deze orthotheek komt het niet alleen op een vaste plaatst te staan. Het gaat hier om een school waar lessen worden gegeven. Deze orthotheek biedt leerlingen en leerkrachten extra handvatten, en daar valt ook het didactisch materiaal onder. Het gaat dan echter alleen om het materiaal dat leerlingen maken of de lesstof beter te beheersen. De boeken die gewoon tijdens de lessen worden gebruikt, worden niet opgenomen in deze orthotheek.

Ondanks dat er al veel materiaal voor handen is, is er bij de leerkrachten de behoefte om dit uit te breiden. Het gaat dan met name om de vakken aardrijkskunde, Nederlands en rekenen. Hier wordt in hoofdstuk 5 dieper op ingegaan.

4.4 Commissie van Begeleiding

Op de locatie Noorderlaan zijn er drie Commissies van Begeleiding (CvB); bovenbouw, onderbouw en praktijkonderwijs. Binnen elke CvB zitten teamleider, intern begeleider, maatschappelijk werk en de gedragswetenschapper*. Het CvB heeft een aantal taken. Dit is

het bespreken en begeleiden van leerkrachten en leerlingen, het bespreken van handelingsplannen en het CvB heeft een adviserende en beoordelende rol. Door de samenstelling van de CvB is de kennis groot. Tijdens de wekelijkse vergaderingen worden de leerlingen besproken en worden de plannen opgesteld, bijgeschaafd en geëvalueerd.

4.5 Schoolmaatschappelijk werk

Met de schoolmaatschappelijk werkers heb ik gesproken over de orthotheek. Ik heb gesproken over materialen die beide schoolmaatschappelijk werkers hebben die opgenomen kunnen worden in de op maat gemaakte orthotheek. De schoolmaatschappelijk werkers hebben verschillende materialen verzameld. Echter omdat het gaat om telkens één exemplaar dienen deze folders opnieuw besteld te worden. Hoe dit gedaan kan worden, staat benoemd in hoofdstuk 4. Echter blijft dat de schoolmaatschappelijk werkers kopieën ontvangen van 'Balans Magazine' van Balans en 'Engagement met Autisme' van de Nederlandse Vereniging voor Autisme. Verder heeft één van de schoolmaatschappelijk werkers een sociale kaart opgesteld van instellingen in en om Apeldoorn. Deze kaart is onderverdeeld in eerste, tweede en derde lijn voorzieningen. De gehele kaart zal worden opgenomen voorin in de groene map. Daarachter zullen van de verschillende instelling informatiefolders te vinden zijn als extra naslagwerk.

4.6 Gedragswetenschapper

Met de gedragswetenschapper van de bovenbouw heb ik gesproken over materialen die zij graag zou zien worden opgenomen in deze orthotheek. Hiervoor heeft mevrouw Neve een lijst aangedragen met materialen die in het gesloten gedeelte kan worden opnemen. Het gaat om verschillende testen, zoals bijvoorbeeld een dyslexietest. Echter wordt tijdens het onderzoeksproject dit gedeelte nog niet ingevuld, omdat er binnen projectgroep van de gedragswetenschappers een aantal zaken nieuw zullen worden aangeschaft. Daarom is met mevrouw Neve afgesproken dat zij het gesloten gedeelte invulling gaat geven, zodra meer bekendheid is over de aanschaf van deze nieuwe materialen. De reden om deze testen op te nemen in het gesloten gedeelte is dat het niet de opzet is dat leerkrachten deze testen zelfstandig uitvoeren. Dit vraagt bepaalde kennis die de gedragswetenschapper bezit. Daarnaast er een lijst aangeleverd met overig materiaal dat opgenomen kan worden in deze orthotheek. Dit betreft achtergrondinformatie (boeken) en interventies.

Ook met de gedragswetenschapper van de onderbouw en het praktijkonderwijs, meneer Rietveld, heb ik gesproken. Hier zijn materialen verkregen voor meiden over loverboys. Hier horen een spel, een verhalenboek en foldermateriaal bij. Daarnaast is materiaal verkregen voor psycho-educatie. Het betreft een werkboek voor de leerlingen en een begeleiderboek voor de leerkrachten. Verder is gesproken over boeken die een aanvulling zijn om in de orthotheek op te nemen. Voorbeelden van boeken zijn: 'tieners zit stil! op school' van R. Bollaert en 'sociaal onhandig' van C. van der Veen. Dit zijn echter boeken die nog niet aanwezig zijn op de locatie. In hoofdstuk 5 wordt hier verder op ingegaan.

* Bron: Folder Commissie van Begeleiding, bovenbouw

Hoofdstuk 5

Wat dient nog in de orthotheek te worden aangevuld/aangeschaft en waar kunnen deze materialen worden aangeschaft?

5.1 Aanvullen

Zoals in hoofdstuk 3 beschreven, zijn er binnen de locatie Noorderlaan diverse materialen aanwezig. Om deze op maat gemaakte en gebruiksvriendelijke orthotheek een goede start te geven, dienen nog een aantal zaken aangevuld te worden. In paragraaf 5.1.1 wordt dit nader toegelicht. Per onderdeel wordt aangegeven welke materialen ontbreken met de daarbij horende argumentatie.

5.1.1 Budget

Voor het opzetten en aanvullen van de op maat gemaakte en gebruiksvriendelijke orthotheek is budget aangevraagd bij het bestuur van de Ambelt. Dit aangevraagde budget bedraagt €2.500,00. Uit dit budget hoeven de kosten niet te worden gefinancierd. Echter, het is nog niet bekend of dit budget ter beschikking wordt gesteld. Daarom wordt alleen het advies gegeven waar aan te vullen en waar deze boeken, interventies en overige materialen verkrijgbaar zijn.

5.1.2 Boeken

Binnen deze gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte orthotheek ontbreekt van een aantal onderwerpen achtergrondinformatie. Uit de enquête en de verschillende diepte-interviews is achterhaald welke boeken reeds aanwezig zijn. Vanuit dit overzicht kon bekeken worden op welke onderwerpen nog informatie en/of theorie ontbreekt. Het betreft onder andere informatie en/of theorie over de verschillende stoornissen. Daarom is het advies om de volgende boeken aan te schaffen:

- ‘Ontwikkelingspsychopathologie bij kinderen en jeugdigen’ van J. Rigter, eerste druk, 2008;
- ‘Psychiatrische bouwstenen voor gezondheidsonderwijs’ van W. Vandereyken, tweede druk, 2007;
- ‘Beknopte handleiding bij de diagnostische criteria van de DSM-IV-TR’, derde druk, 2008.

In deze boeken komen de verschillende stoornissen aan de orde en is de theorie goed te koppelen aan de praktijk. De voorbeelden die beschreven worden komen niet altijd overeen met de schoolsituatie. Toch geven deze boeken wel een goed beeld van de stoornis. Echter adviseer ik om de ‘beknopte handleiding’ op te nemen in het gesloten gedeelte van de orthotheek, omdat hierin de classificaties van de verschillende stoornissen staan. Daarnaast hebben leerkrachten niet de juiste opleiding om met dit boek te werken. Het is vooral bedoeld als extra naslagwerk voor de gedragswetenschappers. Naast deze boeken het advies om boeken aan te schaffen die zich gericht en speciaal richten op ADHD of autisme. Daarvoor is het advies om de volgende boeken aan te schaffen:

- ‘Tieners zit stil! op school’ van R. Bollaert, eerste druk, 2004;
- ‘Sociaal onhandig’ van C. van der Veen, vierde druk, 2004;
- ‘Kinderen met ernstige problemen’ van M. Haxe, zesde druk, 2010.

Deze boeken geven inzicht in de jongeren met symptomen van ADHD of autisme. Daarnaast geven de boeken concrete en toepasbare handvatten aan de leerkrachten in de omgang met deze leerlingen.

Ook ontbreekt er in deze op maat gemaakte orthotheek informatie over gespreksvoering met zowel leerlingen als ouders. Dit blijkt uit de overzichten die zijn opgesteld naar aanleiding van enquête. Daarom is het advies voor dit onderwerp de volgende boeken aan te schaffen:

- ‘Wijzer onderwijs Autisme – wijzer met ouders’ van de CED groep van o.a. Marjolein Straasheijm, 2008;
- ‘Motiverende gespreksvoering’ van William R. Miller, zevende druk, 2006;
- ‘Effectief communiceren met ouders’ van J. van Loo, eerste druk, 2004;
- ‘Ik heb ook wat te vertellen’ van Martine F. Delfos, eerste druk, 2010.

Het advies om deze boeken aan te schaffen is, dat ze goed toepasbaar zijn in gesprek met zowel de leerling als in gesprek met ouders. Vooral de map van de CED groep is gericht om met ouders in gesprek te komen en te blijven over hun kind met autisme. Dat is vaak een lastig onderwerp om bespreekbaar te maken met ouders. De wijzer biedt hiervoor leerkrachten de handvatten die in de praktijk kunnen worden ingezet. Het boek van Martine F. Delfos is zeer toepasbaar in gesprek met leerlingen. Het geeft kort en krachtig weer hoe aan de non-verbale houding gezien kan worden waar de leerling het lastig heeft of zich niet op zijn gemak voelt. Ook hierin worden voorbeelden aangehaald en uitgewerkt.

Daarnaast is er binnen de locatie vraag en behoefte naar boeken over klassenmanagement. Dit blijkt uit de enquête. Hiervoor is het advies om de volgende boeken aan te schaffen:

- ‘Grip op de groep’ van R. van Engelen, tweede druk, 2010;
- ‘Positieve groepsvorming’ van M. Bakker en I. Mijland, tweede druk, 2010;
- ‘Orde gevraagd’ van I. Mijland, druk onbekend, 2007.

Deze boeken geven aan hoe groepsvorming plaatsvindt, wat de rol van de leider is (in dit geval de leerkracht) en hoe de leerkracht de groep kan leiden in structuur, ritme en duidelijkheid. Alle drie de boeken bieden handvatten en praktische tips aan de hand van voorbeelden. Ondanks dat er wordt uitgegaan van lastige klassen, zijn deze boeken ook toepasbaar in klassen waar al sprake is van positieve groepsvorming.

Als laatste is het advies om de volgende boeken over respectievelijk pesten en faalangst op te nemen in de orthotheek:

- ‘Alles over pesten’ van J. Ruigrok, druk onbekend, 2010;
- ‘Faalangst in de les’ van A. Nieuwenbroek, druk en jaartal onbekend.

Deze boeken geven inzicht in beide onderwerpen, geven handvatten en werken aan de hand van voorbeelden situaties uit. Vooral het boek over faalangst is gericht geschreven voor leerkrachten. Daarom een goede aanvulling voor deze orthotheek.

Dit bij de achtergrondinformatie die reeds aanwezig is, binnen de locatie, biedt een goede start voor deze gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte orthotheek. Echter dient de achtergrondinformatie wel up-to-date te worden gehouden. Dit wordt nader toegelicht in hoofdstuk 7.

Vooral vanuit de bovenbouw, bleek middels de enquête, dat er behoefte is aan het hebben van extra handvatten in het communiceren met de leerlingen. Vanuit de theoretische leerweg kwam deze behoefte het duidelijkst naar voren. Daarnaast geven met name de leerkrachten van de bovenbouw aan behoefte te hebben aan extra theorie en informatie over de verschillende stoornissen. Uit zowel de bovenbouw als de onderbouw kwam de behoefte naar voren om theorie en informatie op te nemen over klassenmanagement en pesten. Het zijn echter vooral de groepsleerkrachten die hier naar vragen. Vanuit de vakleerkrachten komt vooral de vraag om theorie en informatie op te nemen over het verkrijgen van orde in de klas (onderdeel van klassenmanagement).

5.1.3 Interventies

Binnen deze op maat gemaakte en gebruiksvriendelijke orthotheek dienen ook de interventies aangevuld te worden. Ondanks dat er in de orthomappen van de intern begeleiders veel

interventies zijn, dient er vooral op spel en film geïnvesteerd te worden. Middels de enquête is gebleken dat er weinig tot geen spel- en filmmateriaal aanwezig is en dat hier wel vraag en behoefte aan is. Daarom is het advies om de volgende spellen aan te schaffen:

- Stop Denk Doe – spel (sociale vaardigheden en pesten);
- Gevoelswereldspel (emotionele ontwikkeling);
- Waarden- en normenspel (sociaal-emotionele ontwikkeling en sociale vaardigheden);
- Relatiespel (sociale vaardigheden en sociaal-emotionele ontwikkeling).

Al deze spellen zijn op verschillende manieren te spelen en dus goed aansluitbaar bij de verschillende klassen. Op deze manier kan iedere leerling, aansluitend bij zijn niveau, bezig met zijn ontwikkeling en vaardigheden.

Daarnaast het advies om verschillende klassenmanagement interventies aan te schaffen. Namelijk:

- Gedragscodekubus (geeft aan de individuele leerling aan wanneer deze bijvoorbeeld een vraag mag stellen of zelfstandig dient te werken);
- Stoplicht (geeft aan de gehele klas aan wanneer instructie is, wanneer vragen mogen worden gesteld of zelfstandig gewerkt dient te worden).

Dit zijn praktisch inzetbare materialen die een eenduidige uitleg kennen. Dit schept voor zowel de leerling als voor de leerkracht duidelijkheid in het gebruik ervan. Daarnaast zijn de resultaten voor de gehele klas merkbaar en zal de sfeer positief worden beïnvloed.

Het is mogelijk dat er in de omgeving van een leerling iemand overlijdt. Dit neemt een leerling ook mee naar school. Om hier op school goed mee om te gaan, is het advies om een ‘Verdrietkoffer’ aan te schaffen. In deze ‘Verdrietkoffer’ zitten verhalen en opdrachten die de leerling kunnen helpen met het omgaan van het verlies. Vooral omdat er binnen de locatie nog geen materiaal is wat hier aandacht aan besteed, is het raadzaam dit wel aan te schaffen.

Als laatste het advies om ook aan geweld aandacht te besteden bij de interventies. Hierbij is het advies om aan te schaffen:

- ‘Vrije radicalen’ een serie van Schooltv die verkrijgbaar is op dvd;
- ‘Verhalendoos: Geweld? Stop!’.

Op deze manier maken de leerlingen op een speelse wijze kennis in het omgaan met geweld. Daarbij zien ze ook hoe hun toekomst er anders uit zal zien als ze niet werken aan hun school en werk. Door het te visualiseren, wordt de leerling in staat gesteld het beter en gemakkelijker tot zich te kunnen nemen.

Uit de onderbouw kwam, middels de enquête, duidelijk de vraag en behoefte naar voren om te investeren in interventies bij het onderwerp klassenmanagement. Vanuit de bovenbouw kwam, wederom middels de enquête, de vraag en behoefte naar voren om gebruik te kunnen maken van verschillende spelvormen die betrekking hebben op de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen. Al deze vragen en behoeften zijn vooral afkomstig van de groepsleerkrachten.

5.1.4 Didactisch materiaal

Binnen de locatie zijn veel en diverse didactische materialen verdeeld over de verschillende lokalen. Door het nu te bundelen in deze orthotheek komt er een completer overzicht waar nog de vragen en behoeften liggen om extra didactisch materiaal aan te schaffen. Het betreft dan vooral de vakken aardrijkskunde, Nederlands (taal) en rekenen (redactiesommen). Echter kunnen deze materialen niet worden aangeschaft van het budget van de orthotheek. Dit budget is bedoeld om achtergrondinformatie en interventies aan te schaffen.

Deze vraag en behoefte is afkomstig uit de onderbouw en het praktijkonderwijs. Vanuit de bovenbouw is deze vraag niet naar voren gekomen. Dit blijkt uit de enquête en geldt voor zes van de respondenten.

5.1.5 *Schoolmaatschappelijk werk*

Binnen het schoolmaatschappelijk werk zijn er folders aanwezig over de verschillende instanties en instellingen. Echter gaat het hier telkens om één of enkele folders. Daarom dienen deze folders opnieuw besteld te worden bij deze instanties/instellingen. Door van elke instantie/instelling telkens één folder in de map op te nemen, kunnen eventuele extra exemplaren worden opgeborgen in het gesloten gedeelte van de orthotheek. Zo kan een missende folder nieuw worden aangevuld in de orthotheek en is deze altijd compleet.

De vraag en behoefte aan informatie over de verschillende instelling is uit zowel de onderbouw als de bovenbouw afkomstig en blijkt uit de enquête van 21 respondenten. Door met het schoolmaatschappelijk werk te overleggen welke instanties en instellingen te dienen worden opgenomen, is het aantal instanties en instellingen beperkt gebleven. Hiertoe is besloten, omdat deze orthotheek op maat gemaakt dient te blijven en instanties buiten de regio niet relevant zijn om op te nemen.

5.2 **Waar worden deze materialen aangeboden?**

5.2.1 *Boeken*

Het merendeel van de geadviseerde boeken is te bestellen via <http://www.bol.com> en via <http://www.uitgeverij-quirijn.nl>. Bol.com is een mediawinkel die dezelfde services als in een winkel aanbiedt via internet. Dit maakt dat de artikelen tegen internetprijzen worden aangeboden en vaak goedkoper zijn dan in de winkel. Uitgeverij Quirijn is gespecialiseerd in het creëren en uitgeven van boeken en dvd's voor leerlingbegeleiding. Echter is de map van 'Wijzer Onderwijs' alleen te bestellen bij de CED-groep via internet op <http://www.onderwijsuitgaven.nl>.

5.2.2 *Interventies*

De interventies zijn afkomstig van verschillende bedrijven en/of instanties. Bij uitgeverij Dijkstra zijn naast de verschillende interventiematerialen ook overig schoolmateriaal verkrijgbaar. De materialen zijn te bestellen via de webwinkel, <http://www.dijkstrahardenberg.nl>. Hier zijn de gedragscodekubus en het stoplicht verkrijgbaar. Deze interventies zijn in te zetten bij het onderdeel klassenmanagement.

Het 'Kwaliteitenspel' en het 'Vaardighedenspel', beide van Gerriks, zijn reeds aanwezig binnen deze locatie. Echter zijn er van <http://www.kwaliteitenspel.nl> meerdere spellen te verkrijgen die inzetbaar zijn bij deze doelgroep. Het betreft dan de spellen 'Gevoelswereldspel', 'Waarden- en normenspel' en 'Relatiespel', ook deze zijn allen door Gerriks ontworpen.

5.2.3 *Schoolmaatschappelijk werk*

De folders van en over de verschillende instanties zijn te downloaden vanaf de internetsite van de instantie. Door hiervoor het Arbeidstrainingscentrum (ATC) in te schakelen zijn van verschillende instanties nieuwe folders aanwezig die opgenomen kunnen worden in deze orthotheek. Echter dienen bij sommige instanties de folders besteld te worden. Deze zullen in de daarvoor bestemde map worden opgenomen, zodra deze zijn gearriveerd.

Hoofdstuk 6

Hoe kunnen leerkrachten optimaal gebruik maken van deze op maat gemaakte en gebruiksvriendelijke orthotheek?

Er worden twee manieren ingezet om de leerkrachten bekend te maken met deze gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte orthotheek. Ten eerste wordt middels een presentatie de eerste bekendheid gegeven aan deze orthotheek. Ten tweede wordt er een drieluikfolder geïntroduceerd en verspreid onder de collega's. Tevens wordt deze folderhandleiding ook opgenomen in deze gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte orthotheek.

6.1 Presentatie

Middels een presentatie wordt de eerste officiële bekendheid gegeven aan deze gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte orthotheek. Hier is voor gekozen om zo in één keer deze orthotheek te introduceren bij veel collega's tegelijk. Daarnaast is hier, in eerste instantie, voor gekozen, om op deze wijze de eindpresentatie van het onderzoeksproject vorm te geven en om de collega's inzicht te geven in het gedane onderzoek. In de presentatie wordt verder uitleg gegeven over de werking van deze orthotheek. Hierbij wordt aandacht besteed aan de vijf verschillende onderdelen:

- interventies,
- achtergrondinformatie,
- instanties,
- didactisch materiaal en
- benaderingen.

Tijdens deze presentatie wordt ook de folderhandleiding geïntroduceerd en verspreid onder de collega's. De uitnodiging voor collega's om aanwezig te zijn bij de presentatie wordt verstuurd door de teamleiders in samenwerking en overleg met mij. Hiervoor is besloten, omdat zij meer druk kunnen leggen om aanwezig te zijn bij de presentatie. Doordat het van hoger hand wordt opgelegd, zien collega's eerder de noodzaak in om aanwezig te zijn.

6.2 De folderhandleiding

Om leerkrachten optimaal gebruik te laten maken is een handleiding in het formaat van een folder, opgesteld. Het betreft een drieluikfolder in het format van de Ambelt. Uit de diepte-interviews is gebleken dat het van belang is om de implementatie ook tastbaar te maken. Omdat er binnen de Ambelt veel gewerkt wordt met folders en hiervoor ook een format is, is er voor gekozen om een drieluikfolder met dit format te maken. Dit is namelijk een voor de Ambelt bekende manier van werken. Deze folder nemen de leerkrachten vervolgens op in de klassenmap waarmee het steeds gemakkelijk erbij kan worden gepakt. Deze folderhandleiding wordt opgenomen in de orthotheek en wordt geplaatst op de G-schijf. Deze schijf is voor alle leerkrachten van de Noorderlaan toegankelijk. In deze folderhandleiding wordt vermeld hoe de orthotheek is ingedeeld en wordt uitleg gegeven over hoe het uitleensysteem is vorm gegeven. De folderhandleiding voor de leerkrachten is opgenomen in bijlage 7.

6.3 Indeling orthotheek

Voor leerkrachten om optimaal gebruik te kunnen maken van deze gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte orthotheek is het van belang om te weten hoe deze orthotheek wordt ingedeeld. Deze orthotheek bevat vijf verschillende onderdelen. Om de orthotheek

gebruiksvriendelijk te maken wordt gewerkt met kleuren en zal alles worden gelabeld. Ook op de kast zullen deze labels geplaatst worden, zodat alles op de juiste plaats terug wordt gezet.

6.3.1 Interventies

Het eerste onderdeel van deze op maat gemaakte orthotheek betreft de interventies. Al deze interventies zullen worden opgenomen in blauwe mappen. Door de grote hoeveelheid aan interventies voor ADHD en autisme is er voor gekozen hiervoor aparte mappen aan te maken. Daarnaast wordt er onderscheid gemaakt tussen onderbouw en bovenbouw. De overige interventies zullen in een aparte map worden opgenomen met wederom het onderscheid tussen onderbouw en bovenbouw. Dit maakt dat er voor de interventies zes mappen gevuld zullen worden. Bij de indeling in de map komt als eerste een inhoudsopgave en vervolgens de interventies op alfabetische volgorde van jong naar oud. Door de toevoeging van de inhoudsopgave, het ordenen op alfabetische volgorde en vervolgens op leeftijd, maakt het zoeken makkelijker en er kan gerichter gezocht worden. De interventies in deze mappen dienen gekopieerd te worden voordat deze ingezet kunnen worden. De interventies die niet worden opgenomen in de mappen, bijvoorbeeld de gedragscodekubus, zullen in een apart vak van de kast worden opgenomen met een daarbij behorend label. Als laatste zijn er verschillende spellen die als groepsinterventie in gezet kunnen worden. Hiervoor is apart plaats gereserveerd en hier worden alle spellen opgenomen, voorzien van een label.

6.3.2 Achtergrondinformatie

Het tweede onderdeel van deze op maat gemaakte orthotheek is de achtergrondinformatie. Dit betreft met name boeken over bijvoorbeeld de verschillende stoornissen, klassenmanagement en pesten. Al deze boeken krijgen een label dat overeenkomt met het label op de kast. Op deze wijze worden de boeken snel gevonden en op de juiste plaats terug geplaatst. Daarnaast zijn er folders die een beknopter beeld geven van een bepaalde stoornis. Van de meeste stoornissen is een folder opgenomen in deze op maat gemaakte orthotheek. Als laatste is er bij dit onderdeel ook informatie opgenomen over de verschillende soorten van drugs. Omdat het verschillende folders betreft zijn deze gebundeld in één map.

6.3.3 Instanties

Het volgende onderdeel van deze op maat gemaakte orthotheek zijn de verschillende instanties. De verschillende informatiefolders zullen op alfabetische volgorde worden gebundeld in twee groene mappen. Het betreft, in de eerste groene map, de instanties als Bureau Jeugdzorg en MEE Veluwe en in de tweede groene map de regionale zorgboerderijen. Voorin in de eerste groene map is de sociale kaart opgenomen. Hierin staan onderverdeeld in eerste, tweede en derde lijn de verschillende instanties. Daarbij staan contactgegevens en welke voorzieningen en/of hulpmogelijkheden zij aanbieden. Daarnaast is er ruimte gemaakt voor de verschillende financiële voorzieningen voor deze leerlingen. Het gaat dan om de leerlinggebonden financiering en de Wajong. Tevens is bij dit gedeelte ook achtergrondinformatie opgenomen over het Passend Onderwijs.

6.3.4 Didactisch materiaal

Het vierde onderdeel van deze op maat gemaakte orthotheek zijn de didactische middelen. Het betreft hier verschillende vakken waarvan extra materiaal aanwezig is. Voor al deze verschillende vakken wordt een aparte map aangemaakt, indien nodig, en zullen geordend worden op alfabetische volgorde. De kleur van de mappen is oranje. Daarnaast zullen over verschillende onderwerpen als medicatie en biologie, een werkboek worden opgenomen met daarbij de verwijzing naar de kast op de oranje verdieping waar meerdere exemplaren staan. De sleutel voor deze kast is te verkrijgen bij de leerkracht in het lokaal er naast.

6.3.5 Benaderingen

Als laatste wordt in deze op maat gemaakte orthotheek een gele map geplaatst met verschillende benaderingen. Deze benaderingen zijn door de leerkracht in te zetten met de gehele klas of bij een individuele benadering. Deze benaderingen zullen op alfabetische volgorde worden geordend, zie hiervoor ook bijlage 8.

6.3.6 Uitleensysteem

Voor de achtergrondinformatie, interventiespellen, didactisch materiaal en folders van de verschillende instanties is een uitleensysteem opgezet. Dit houdt in dat er een lijst bij de orthotheek wordt geplaatst waar de leerkracht aangeeft welke dag het is, wie welk materiaal meeneemt en wanneer het terug geplaatst zal worden in de orthotheek. Voor de (individuele) interventies is dit niet nodig, omdat dit materiaal gekopieerd dient te worden voordat het gebruikt kan worden. Als laatste kan er afgetekend worden of het geleende materiaal daadwerkelijk is terug geplaatst. Een voorbeeld van dit systeem is opgenomen in bijlage 6. Het toezicht hierop is één van de onderdelen die geplaatst zullen worden bij de taak 'orthotheek' onder het taakbeleid. Het taakbeleid houdt in dat er voor de verschillende taken, collega's zich kunnen opgeven om die taken uit te voeren. Het betreft dan taken die buiten het geven van de lessen vallen. Door niet alleen het CvB er verantwoordelijk voor te maken, blijft de orthotheek gedragen worden in de teams en verdwijnt de orthotheek niet naar de achtergrond. Echter is het wel van belang dat er vanuit, één van, de CvB begeleiding wordt verzorgt en toezicht wordt gehouden. Deze taak vraagt van de verantwoordelijk gemaakte personen eens per maand een controle of de uitgeleende boeken zijn geretourneerd en op de juiste plaats zijn terug geplaatst.

Hoofdstuk 7

Hoe kan deze orthotheek up-to-date worden gehouden en wie is hier verantwoordelijk voor?

7.1 Up-to-date houden

Onder het up-to-date houden wordt verstaan dat materialen en informatie niet verouderd of achterhaald zijn. Dit up-to-date houden kan op verschillende manieren worden ingevuld. Daarbij kijkend naar het budget en de middelen die al ter beschikking staan, kom ik tot het volgende.

7.1.1 Vakbladen

De Ambelt heeft een abonnement bij Balans en de Nederlandse Vereniging voor Autisme (NVA). De vakbladen die worden uitgegeven zijn respectievelijk 'Balans Magazine' en 'Engagement voor Autisme'. Deze bladen worden bezorgd bij de locatie de Herfte in Zwolle. Daar worden de vakbladen gekopieerd en verspreid over de andere locaties. Voor deze locatie geldt dat de vakbladen zijn gericht aan schoolmaatschappelijk werk. Daar blijven de bladen steken en komen niet in de teams terecht. Het advies is om de bladen bij elk team een week in de koffiekamer neer te leggen en vervolgens te bundelen in de orthotheek. Hier is extra werk aan verbonden. Daarvoor is het belangrijk dat collega's hier verantwoordelijk voor worden gemaakt. Daarover wordt bij 'verantwoordelijkheid' verder op in gegaan.

De keuze voor deze vakbladen is mede bepaald, doordat de Ambelt hier een abonnement op heeft. Daarnaast zijn het vakbladen die op een toegankelijke manier de laatste ontwikkelingen vermelden. Uit deze bladen kunnen dan niet alleen de (nieuwe) leerkrachten informatie halen, maar ook schoolmaatschappelijk werk en de gedragswetenschappers. Daarnaast is 'Balans Magazine' niet alleen geschreven voor ouders, maar ook voor onderwijsinstellingen en hulpverleners.

7.1.2 Achtergrondinformatie

Binnen de wereld van de stoornissen worden regelmatig veranderingen doorgevoerd. Doordat er in deze op maat gemaakte orthotheek boeken worden opgenomen over de verschillende stoornissen, is het belangrijk om jaarlijks de verandering naast de opgenomen boeken in de orthotheek te leggen. Het is echter van belang dat deze controle niet alleen door leerkrachten wordt uitgevoerd, maar dat ook de gedragswetenschappers hierbij worden betrokken. Omdat zij in de projectgroep de nieuwste ontwikkelingen uitwisselen en met regelmaat naar congressen gaan om hun kennis te actualiseren.

7.1.3 Folder materiaal

Bij de verschillende instanties die zijn opgenomen in de orthotheek worden voortdurend veranderingen doorgevoerd. Om op de hoogte te blijven is het advies om eens per kwartaal te controleren of het aanwezige folder materiaal niet is verouderd of gewijzigd is. Door dit te blijven controleren blijft ook dit gedeelte up-to-date.

7.2 Verantwoordelijkheid

De verantwoordelijkheid voor het up-to-date houden van de orthotheek is ondergebracht bij het taakbeleid. Dit maakt het up-to-date houden, naast de controle van het uitleensysteem, tot het tweede onderdeel van de taak 'orthotheek'. Het taakbeleid houdt in dat er voor de verschillende taken, collega's zich kunnen opgeven om die taken uit te voeren. Het betreft dan taken die buiten het geven van de lessen vallen. Door niet alleen het CvB er verantwoordelijk

te maken, blijft de orthotheek gedragen worden in de teams en verdwijnt de orthotheek niet naar de achtergrond. Echter is het wel belangrijk dat er vanuit, één van, de CvB begeleiding wordt verzorgt en toezicht wordt gehouden. Zij bezitten de kennis en daarmee expertise om de orthotheek te blijven voorzien van kwaliteit en weten waar de informatie over nieuwe ontwikkelingen vandaan gehaald kan worden. Wie er verantwoordelijk worden voor de orthotheek zal volgend jaar worden bepaald. Vanuit het CvB zal de intern begeleidster van de bovenbouw het op zich nemen, omdat zij het project mee heeft opgezet.

Hoofdstuk 8

Hoe ziet een gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte orthotheek voor de Ambelt er uit en hoe kan deze geïmplementeerd worden in de school?

Voor het beantwoorden van de hoofdvraag worden eerst de belangrijkste elementen uit de voorgaande hoofdstukken kort herhaald. Van daaruit wordt de conclusie geschreven en daarmee dus het antwoord op deze hoofdvraag.

8.1 De orthotheek

De orthotheek is een soort van bibliotheek, maar dan anders. Het biedt docenten en begeleiders een overzicht met verwijzingen naar achtergrondinformatie, instanties en materialen op het gebied van leer- en gedragsproblemen. De omschrijving geeft al voor een gedeelte aan welke onderdelen zullen worden opgenomen in de orthotheek. Daar komt nog bij dat er informatie wordt opgenomen over Passend Onderwijs, financiering en voorziening voor de leerlingen, didactisch materiaal, informatie over het handelingsplan en B6 for all en vakbladen. Dit alles wordt op een overzichtelijke en toegankelijke manier opgenomen in de orthotheek. Bij het onderdeel achtergrondinformatie zullen bijvoorbeeld boeken worden opgenomen over de verschillende stoornissen. Deze worden op stoornis ingedeeld en gelabeld, zodat alles gemakkelijk te vinden is en op dezelfde plaats wordt terug gezet. Bij het onderdeel interventies zullen de verschillende materialen worden geordend op stoornis en op leeftijd. Zo komt er een map met alle interventies voor de onderbouw en een map met alle interventies voor de bovenbouw.

8.2 Doel

Het grote overkoepelende doel van dit onderzoek naar de opzet van deze orthotheek voor de locatie Noorderlaan van de Ambelt is:

De gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte orthotheek biedt op een vaste plaats materialen die praktisch in te zetten zijn in de klas, waarvan de kwaliteit is gewaarborgd en biedt informatie waarmee leerkrachten hun eigen professionaliteit kunnen vergroten.

Dit houdt in dat de orthotheek gebruiksvriendelijk is, op maat gemaakt, een vaste plaats heeft, kwaliteit bezit en leerkrachten de mogelijkheid biedt om de eigen professionaliteit te vergroten. Het gebruiksvriendelijk zijn houdt in dat de inhoud ordelijk is ingedeeld en informatie of interventies makkelijk terug te vinden zijn voor iedereen. Dit houdt bijvoorbeeld in dat alle interventies in blauwe mappen zullen worden geplaatst en dat het geheel wordt ingedeeld op alfabetische volgorde van de stoornissen. Het tweede element, op maat gemaakt, houdt in dat de orthotheek aansluit bij de locatie. Dit maakt dat er gekeken dient te worden waar de vraag en behoefte ligt van leerkrachten en wat er binnen de locatie zelf al aanwezig is. Verder houdt dit in dat er geen materiaal wordt opgenomen wat betrekking heeft op ander cluster onderwijs. Het plaatsen van de orthotheek op een vaste plaats is het derde element van het overkoepelende doel. Dit houdt heel letterlijk in dat de kast blijft staan waar hij gesitueerd is. Dit maakt ook dat de orthotheek op schooldagen altijd bereikbaar en toegankelijk is. Het vierde element van deze orthotheek is de kwaliteit. Dit betekent dat de achtergrondinformatie van voldoende niveau is, minstens Hbo-niveau, en dat de interventies aansluiten bij de leerlingen en toepasbaar zijn in de klas. Daarnaast is het bij de interventies ook van belang dat er door de verschillende leerkrachten dezelfde lijn wordt getrokken bij een interventie. Het laatste element van het doel is het vergroten van de professionaliteit van de leerkrachten.

Hierdoor worden leerkrachten nu in de gelegenheid gesteld om zelfstandig hun rugzak met vaardigheden, kennis en interventies te vergroten. Dit heeft tot gevolg dat de leerlingen een leerkracht voor de klas hebben staan die bezig blijft met zijn eigen professionele ontwikkeling en zo de leerlingen een betere zorg kan bieden.

8.3 Materialen

Voor deze op maat gemaakte orthotheek heb ik onderzocht wat er al binnen de locatie aanwezig is aan materiaal. Voor de verschillende onderdelen van de orthotheek zal ik kort langslopen wat er reeds aanwezig is binnen de locatie. Daarnaast verwijst ook naar bijlage 3, 4 en 5. Voor de opzet van deze op maat gemaakte en gebruiksvriendelijke orthotheek is budget aangevraagd. Dit budget bedraagt € 2.500,00. Uit dit budget hoeven geen kasten te worden aangeschaft. Echter is nog niet bekend of dit budget wordt toegekend. Daarom wordt alleen het advies gegeven voor de aanschaf van achtergrondinformatie en interventiemateriaal.

Voor het onderdeel achtergrondinformatie zijn bijvoorbeeld de boeken ‘Geef me de vijf’ van Colette de Bruin en ‘Wijzer Onderwijs – ADHD’ aanwezig. Daarnaast zijn er verschillende boeken over klassenmanagement en dyslexie reeds aanwezig. Echter ontbreken er boeken die inzicht geven in de stoornis, of over gespreksvoering, pesten en faalangst. Daarom is het advies om bijvoorbeeld de volgende boeken aan te schaffen:

- ‘Psychiatrische bouwstenen voor gezondheidsonderwijs’ van W. Vandereyken;
- ‘Tieners zit stil! op school’ van R. Bollaert;
- ‘Sociaal onhandig’ van C. van der Veen.

In ‘Psychiatrische bouwstenen’ wordt inzicht gegeven in de verschillende stoornissen. Tevens wordt hier aandacht besteed aan drugs en alcohol. Daarnaast geven de voorbeelden een goed beeld van de stoornis ook al zullen die niet altijd overeenkomen met de schoolse situatie. De boeken ‘tieners zit stil! op school’ en ‘sociaal onhandig’ geven gericht inzicht in ADHD en PDD-NOS. Verder zijn deze boeken ook meer gericht op de schoolse situatie, wat maakt dat leerkrachten hier veel handvatten uit kunnen halen. Daarnaast ontbreken er boeken over gespreksvoering en klassenmanagement. Hiervoor is het advies om, onder andere, de volgende boeken aan te schaffen:

- ‘Motiverende gespreksvoering’ van William R. Miller;
- ‘Effectief communiceren met ouders’ van J. van Loo.
- ‘Grip op de groep’ van R. van Engelen;
- ‘Positieve groepsvorming’ van M. Bakker en I. Mijland.

Het advies om tot de aanschaf van deze boeken over te gaan is dat ze leerkrachten de handvatten bieden die ze nodig hebben. De boeken geven kort en krachtig weer hoe de handvatten in de praktijk kunnen worden ingezet. Daarnaast worden ook voorbeelden aangehaald en uitlegt waarom dat handvat op die manier werkend is.

Als laatste is het advies om de volgende boeken over respectievelijk pesten en faalangst op te nemen in de orthotheek:

- ‘Alles over pesten’ van J. Ruigrok;
- ‘Faalangst in de les’ van A. Nieuwenbroek.

Deze boeken geven inzicht in de onderwerpen, geven handvatten en werken aan de hand van voorbeelden situaties uit. Vooral het boek over faalangst is gericht op leerkrachten en geeft daarmee concretere en toepasbare handvatten.

Voor het onderdeel interventies zijn reeds orthomappen aangemaakt. Deze zijn echter niet gesorteerd op stoornis en leeftijd. Samen met het materiaal dat heb ik opgezocht tijdens een studiedag, zal het materiaal worden gebundeld en worden opgenomen in de orthotheek. Echter ontbreekt er op sommige fronten nog materiaal. Vooral op gebied van spel en beeldmateriaal is het advies om te investeren. Daarbij kan gedacht worden aan:

- Stop Denk Doe – spel (sociale vaardigheden en pesten);
- Waarden- en normenspel (sociaal-emotionele ontwikkeling en sociale vaardigheden);
- Relatiespel (sociale vaardigheden en sociaal-emotionele ontwikkeling).

Door de mogelijkheid deze spellen op verschillende manier te spelen, maakt dat ze in de verschillende klassen goed inzetbaar zijn en aansluiten bij de leerlingen. Op deze manier kan iedere leerling bezig met zijn ontwikkeling en vaardigheden. Doordat er bij de achtergrondinformatie aandacht wordt besteed aan klassenmanagement, horen hierbij ook verschillende materialen. Hierbij kan gedacht worden aan:

- Gedragscodekubus (geeft de individuele leerling bijvoorbeeld aan wanneer deze een vraag mag stellen of zelfstandig dient te werken);
- Stoplicht (geeft aan de klas aan wanneer instructie is, wanneer vragen mogen worden gesteld of zelfstandig gewerkt dient te worden).

Dit zijn praktisch inzetbare middelen die een eenduidige uitleg kennen. Daarnaast zijn de resultaten voor de gehele klas merkbaar en zal de sfeer positief worden beïnvloed.

Dan is er het advies om ook materiaal aan te schaffen die betrekking hebben op rouw en verdriet en geweld. Hierbij kan onder andere gedacht worden aan:

- ‘Vrije radicalen’ een serie van Schooltv die verkrijgbaar is op dvd;
- ‘Verdrietkoffer’ (bevat verhalen en opdrachten die de leerling helpen bij zijn verdriet of periode van rouw).

Vooraf omdat er binnen de locatie Noorderlaan, nog geen materiaal aanwezig is wat hier aandacht aan besteed, is het advies deze interventies aan te schaffen.

Ook voor het onderdeel didactisch materiaal is er binnen de locatie reeds veel aanwezig. Dit varieert van geschiedenis, aardrijkskunde (inclusief topografie) en natuur. In kleinere mate is ook didactisch materiaal aanwezig voor Nederlands, Engels en metriek. Ondanks dat er veel materiaal al voor handen is, is er toch behoefte om dit uit te breiden. Het betreft dan materiaal voor de vakken Nederlands, rekenen en aardrijkskunde. Echter is het budget bedoeld voor interventies en achtergrondinformatie en zal voor deze orthotheek geen didactisch materiaal worden aangeschaft.

Ook beide gedragswetenschappers hebben veel materiaal in hun bezit. Van de gedragswetenschapper van de bovenbouw heb ik een lijst ontvangen met materialen die zij graag ziet opgenomen in de orthotheek. Het betreft dan materiaal dat opgenomen dient te worden in het gesloten gedeelte van de orthotheek. Het gaat om onderzoeken die niet bedoeld zijn om door leerkrachten zelfstandig te worden uitgevoerd. Het gaat dan om bijvoorbeeld de WISC (intelligentie onderzoek) en de BZO (beroepskeuze zelfonderzoek). Van de gedragswetenschapper van de onderbouw, meneer Rietveld, heb ik materialen gekregen met betrekking tot loverboys en psycho-educatie. Ook heb ik met hem gesproken over boeken die een aanvulling kunnen zijn voor de orthotheek. Afhankelijk van het budget kunnen die boeken worden aangeschaft.

8.4 Implementatie

Er worden twee manieren ingezet om de leerkrachten bekend te maken met deze op maat gemaakte en gebruiksvriendelijke orthotheek. Ten eerste wordt middels een presentatie bekendheid gegeven aan deze orthotheek. In deze presentatie zal het onderzoek worden toegelicht en uitleg over de werking van deze orthotheek worden gegeven. Daarnaast wordt er een drieluikfolder opgesteld. Deze folder bevat in het kort de handleiding van de op maat gemaakte en gebruiksvriendelijke orthotheek. De handleiding geeft kort de vijf verschillende onderdelen aan en geeft aan hoe gezocht dient te worden in de orthotheek binnen de vijf verschillende onderdelen. Daarnaast wordt uitleg verschaft over hoe het uitleensysteem werkt. De folder is opgenomen in bijlage 7. Verder valt onder implementatie het taakbeleid. Taakbeleid houdt in dat collega's zich kunnen opgeven voor taken die uitgevoerd dienen te

worden. Het betreft dan taken die vallen buiten het geven van de lessen. Door niet alleen de leden van de CvB voor de orthotheek verantwoordelijk te maken, blijft deze orthotheek in de beide teams gedragen worden. De taak 'orthotheek' heeft twee onderdelen. Ten eerste de maandelijkse controle of alle boeken zijn geretourneerd en op de juiste plaats zijn terug geplaatst. De tweede taak is het up-to-date houden van deze orthotheek. Dit houdt in dat de folders geplaatst worden in de orthotheek en dat eens per jaar de achtergrondinformatie wordt gecontroleerd wordt of het niet is verouderd of achterhaald en of de folders van de verschillende instanties nog van toepassing zijn. Wie er verantwoordelijk worden voor de taak 'orthotheek' zal volgend schooljaar worden bepaald. Vanuit het CvB zal de intern begeleider van de bovenbouw het op zich nemen, omdat zij het project mee heeft opgezet.

8.5 Up-to-date houden

Onder het up-to-date houden van deze orthotheek wordt verstaan dat de materialen en informatie niet verouderd of achterhaald is. Daarvoor is het belangrijk om de achtergrondinformatie (boeken) en het folder materiaal regelmatig te controleren. Dit hoeft respectievelijk echter eens per jaar en eens per kwartaal gedaan te worden. Dit omdat de achtergrondinformatie snel veranderd en er bij de verschillende instanties ook de nodige veranderingen worden doorgevoerd. Door dit te blijven controleren blijft de orthotheek up-to-date. Daarnaast worden in deze orthotheek vakbladen opgenomen, namelijk 'Balans Magazine' van Balans en 'Engagement voor autisme' van de Nederlandse Vereniging voor Autisme. Het up-to-date houden is hiermee ook een taak geworden. Door het op te nemen binnen taakbeleid, blijft de orthotheek gedragen worden in beide teams en verdwijnt de orthotheek niet naar de achtergrond. Echter is het wel van belang om een lid van de CvB er bij te betrekken voor begeleiding en toezicht.

8.6 Conclusie

Uit het onderzoek is gebleken hoe deze gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte orthotheek er uit komt te zien en hoe deze geïmplementeerd kan worden binnen de school. Middels vooronderzoek is er een enquête opgesteld en verspreid onder 55 respondenten. Er zijn 25 respondenten die de enquête hebben ingevuld en geretourneerd. In deze enquête is ook geïnventariseerd wat het doel van deze orthotheek dient te zijn. Dit doel beslaat verschillende elementen. Uit deze verschillende elementen kan het volgende overkoepelende doel worden opgesteld:

De gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte orthotheek biedt op een vaste plaats materialen die praktisch in te zetten zijn in de klas, waarvan de kwaliteit is gewaarborgd en biedt informatie waarmee leerkrachten hun eigen professionaliteit kunnen vergroten.

Verder is uit de enquête gebleken dat deze orthotheek er als volgt uit komt te zien. Namelijk dat er een open en gesloten gedeelte in de orthotheek wordt gecreëerd. Het open gedeelte is voor iedereen, behalve leerlingen, toegankelijk en het gesloten gedeelte is alleen voor leden van de Commissie van Begeleiding (CvB). Op dit gesloten gedeelte zit dan ook een slot en is de sleutel verkrijgbaar bij de administratie of bij de teamleiders. Het open gedeelte bestaat uit vijf onderdelen. Namelijk:

- Interventies;
- Achtergrondinformatie;
- Instanties;
- Didactisch materiaal;
- Benaderingen.

Binnen deze vijf onderdelen komen de verschillende onderwerpen aan de orde. Bij het eerste onderdeel, interventies, bekend dit dat er mappen zijn waarin verschillende hulpmiddelen staan voor of de individuele leerling of voor de gehele klas. Voor achtergrondinformatie houdt dat bijvoorbeeld in dat de onderwerpen ‘klassenmanagement’, ‘stoornissen’ en ‘gespreksvoering’ aan bod zullen komen. Bij het onderdeel instanties houdt dit in dat er een sociale kaart van Apeldoorn is opgenomen met daarbij informatieve folders over de verschillende instanties. In de sociale kaart is onderscheid gemaakt tussen eerste, tweede en derde lijn voorzieningen. Ook bij het onderdeel didactisch materiaal worden er mappen aangemaakt voor de verschillende vakken. En ook voor het laatste onderdeel wordt een map aangemaakt. Al de informatie wordt op alfabetische volgorde geordend en voorzien van een label dat overeenkomt met een label op de kast. Naast het reeds aanwezige materiaal, dient er ook aangevuld te worden. Dit betreft alle vijf de onderdelen van deze orthotheek. Middels de enquête kon worden achterhaald welke materialen reeds aanwezig of ontwikkeld zijn. Door hiervoor een inventarisatie te houden, kon aangegeven worden waar nog materialen of informatie over ontbreekt. Voor het onderdeel instanties geldt dat er wel folders aanwezig zijn, maar dat hiervan maar één exemplaar van aanwezig is. Deze zijn opnieuw aangevraagd en worden zodra deze binnen zijn op de juiste plaats opgenomen in de daarvoor bestemde map. Voor het onderdeel interventies houdt dit in dat er vooral op het gebied van klassenmanagement interventiemateriaal aangeschaft dient te worden. Te denken valt aan de ‘gedragscodekubus’ van Dijkstra. Echter dient dit alles wel gecontroleerd en up-to-date te worden gehouden. Door de taak ‘orthotheek’ op te nemen binnen het taakbeleid kan deze controle en het up-to-date houden worden uitgevoerd. Hiervoor is het van belang dat niet de leerkrachten hiermee alleen aan de slag gaan. Door ook een lid van het CvB bij de taak te betrekken, kan deze zijn kennis en expertise gebruiken om het niveau van de orthotheek te behouden. Nu bekend is hoe deze gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte orthotheek er uit ziet kan bekeken worden hoe het geheel geïmplementeerd kan worden in beide teams. Dit gebeurt op twee manieren; via de presentatie en via de folderhandleiding. Deze folderhandleiding wordt tijdens de presentatie uitgereikt aan de leerkrachten en leden van de CvB. Met de implementatie erbij is het geheel compleet en kan er optimaal gebruik worden gemaakt van deze gebruiksvriendelijke en op maat gemaakte orthotheek.

Literatuurlijst en praktijkbronnen

Literatuur

- Speciaal Onderwijs, <http://speciaalonderwijs.kennisnet.nl/zoekenindeorthotheek>, bezocht op 28 januari 2011.
- Folder Commissie van Begeleiding van de bovenbouw, schooljaar 2010/2011.
- *Projectmanagement*: projectmatig werken in de praktijk, Grit, R., vierde druk, Wolters Noordhof Groningen, 2005.
- *Wat is onderzoek?*, Verhoeven, N., derde druk, Uitgeverij Boom Den Haag, 2010
- 2Reflect, Pijl, O.J., http://www.2reflect.nl/validiteit_en_betrouwbaarheid.htm, 2001, laatst bijgewerkt op 2 januari 2008, bezocht op 5 april 2011.

Extra naslagwerk

- *Basisprincipes praktijkonderzoek*, Harinck, F., vierde druk, Uitgeverij Garant Apeldoorn, 2008.
- *Observeren en rapporteren*, Celestin-Westreich, S. & Celestin, L.P., tweede druk, Pearson Education Benelux BV, april 2010.

Praktijkbronnen

- O. Bevers, intern begeleider en groepsleerkracht onderbouw, De Ambelt Noorderlaan
- C. Van der Schoot, groepsleerkracht onderbouw, De Ambelt Noorderlaan
- S. Neve, gedragswetenschapper bovenbouw, De Ambelt Noorderlaan
- R. Rietveld, gedragswetenschapper onderbouw en praktijkonderwijs, De Ambelt Noorderlaan
- K. Kruidhof, schoolmaatschappelijk werkster bovenbouw, De Ambelt Noorderlaan
- E. Hartkamp, schoolmaatschappelijk werker onderbouw, De Ambelt Noorderlaan
- P. Kleinveld, teamleider onderbouw, De Ambelt Noorderlaan

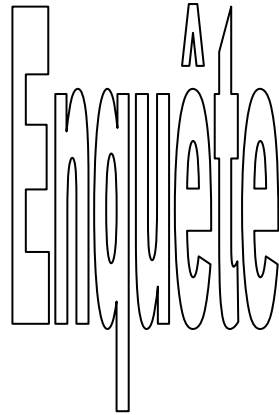
Overige bronnen

- K. Hendriks, oud regiodirecteur, regio Zwolle, ontwerper B6 for all
- Projectgroep 'handelingsplan' Ambelt Breed
- Kwaliteitspel, <http://www.kwaliteitspel.nl/>, Gerriks, Peter, oprichting bedrijf in 1991, uitgeverij Gerriks, laatst bezocht op 10 mei 2011

Bijlagen

Bijlage 1

De enquête

Naam:

Functie:

Klas (indien van toepassing):

Inleiding

Dit schooljaar doe ik voor mijn opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening een eindonderzoek naar een gebruiksvriendelijke orthotheek. De naam van het onderzoek is dan ook ‘de op maat gemaakte en gebruiksvriendelijke orthotheek’. Het gemis van een orthotheek op deze locatie is al eens besproken. Naar aanleiding hiervan ga ik dit opzetten voor deze locatie. Voor mijn onderzoek wil ik onder andere gaan onderzoeken welke middelen en materialen we al in huis hebben waarmee we de orthotheek inhoud kunnen geven en wat er dan nog aanvulling verdient. Om antwoord te krijgen op mijn onderzoeksvragen heb ik een enquête opgesteld. Door middel van deze enquête wil ik graag de input van jullie als leerkracht, maatschappelijk werker, gedragswetenschapper en intern begeleider. Met de uitkomsten kan ik de orthotheek inhoud geven. Wel ga ik daarbij kijken naar de kwaliteit van de verschillende interventies en de gebruiksvriendelijkheid van de op te stellen orthotheek.

Er zijn daarom twee begrippen die verdere uitleg behoeven. Ten eerste het begrip orthotheek. Onder dit begrip versta ik een overzicht met verwijzingen naar achtergrondinformatie, instanties en materialen op het gebied van leer- en gedragsproblemen en lichamelijke en verstandelijke beperkingen. Op deze locatie worden al veel verschillende interventies ingezet. Al deze interventies worden nu dus gebundeld en voor iedereen toegankelijk. Interventie is meteen het tweede begrip dat verdere uitleg behoeft. Interventie is het geheel van activiteiten waarmee hulpverleners (in dit geval leerkrachten, maatschappelijk werk, gedragswetenschapper en intern begeleiders) voor en met cliënten (in dit geval de leerlingen) problemen voorkomen of oplossen. Op die manier wordt getracht een bijdrage te leveren aan het bevorderen en in stand houden van gezondheid en welzijn. Kortom, in een situatie ingrijpen om te zorgen dat iets veranderd.

Daarom vraag ik om jullie medewerking. Mijn verzoek is dan ook om de enquête zo volledig mogelijk in te vullen en **voor 26 januari** geretourneerd te hebben in het postvak van Aniek Guijken.

Alvast bedankt voor de medewerking en ik zal jullie op de hoogte houden over de ontwikkelingen over de orthotheek.

Wendy Senden

Enquête

Onderdeel 1 – doel van de orthotheek

Vraag 1

Wat is volgens jou het doel van de orthotheek?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Vraag 2

Wat is volgens jou de meerwaarde van de orthotheek?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Onderdeel 2 – inhoud van de orthotheek

Vraag 3

Welke onderdelen horen in de orthotheek thuis?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Vraag 4

Welke van de volgende onderdelen horen zeker thuis in de orthotheek?

(meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Interventies
- ☐ Achtergrondinformatie over de verschillende stoornissen
- ☐ Verschillende instanties
- ☐ Financiering en voorzieningen voor de leerlingen
- ☐ Arbeidsmarkttoeleiding
- ☐ Passend onderwijs
- ☐ Informatie over het handelingsplan

☐

☐

Toelichting:

.....

.....

.....

.....

Vraag 5

Waar dienen de onderdelen van de orthotheek aan te voldoen? (kwaliteit)

.....

.....

.....

.....

.....

Vraag 6

Wat voor een onderwerpen dienen opgenomen te worden in de orthotheek?

(meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Agressie en geweld
- ☐ Dyscalculie
- ☐ Dyslexie
- ☐ Gedrag
- ☐ Pesten
- ☐ Schoolagenda
- ☐ Schoolverzuim
- ☐ Sociale problemen
- ☐ Emotionele problemen
- ☐ Veilig internetten
- ☐ Verdriet en rouw
- ☐ Waarden en normen
- ☐ Werkhouding
- ☐
- ☐

Vraag 7

Wat voor een soort achtergrondinformatie dient te worden opgenomen in de orthotheek?

(meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Boeken over de verschillende stoornissen
- ☐ Verdieping in gespreksvoering
- ☐ Handelingsplan en B6 for all
- ☐ Films
- ☐ Spellen
- ☐
- ☐

Vraag 8

Van welke instanties dient informatie in de orthotheek te worden opgenomen?

- ☐ MEE Veluwe
- ☐ Bureau Jeugdzorg
- ☐ UWV
- ☐ Rijksoverheid m.b.t. rugzakje, persoonsgebonden budget en leerling gebonden

financiering

-
-

Vraag 9

Hoe dienen de interventies in de orthotheek ingedeeld te worden?

- Onderscheid tussen onderbouw en bovenbouw
- Per stoornis
- Op leeftijd
- Eerst geordend op leeftijd en vervolgens op stoornis
- Eerst geordend op stoornis en vervolgens op leeftijd
-

Onderdeel 3 – eigen middelen en materialen

Vraag 10

Welke middelen/materialen in jouw groep zouden in de orthotheek niet mogen ontbreken?

Geef hierbij ook aan om welke stoornis en leeftijd het gaat.

Middel of materiaal	Stoornis	Leeftijd

Als er ruimte te kort is, graag op de achterkant verder gaan.

Vraag 11

Benoem van een tweetal middelen of materialen hoe dit in de klas wordt ingezet?

Middel of materiaal 1:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Middel of materiaal 2:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Onderdeel 4 – stellingen

Vraag 12

Met de komst van de orthotheek zal ik eerder hier informatie opzoeken dan de hulp van de CvB in te schakelen.

Ik ben het met deze stelling **eens/oneens*** omdat,

.....

.....

.....

.....

Vraag 13

Door de komst van de orthotheek kan de school de leerlingen betere zorg bieden.

Ik ben het met deze stelling **eens/oneens*** omdat,

.....

.....

.....

.....

Onderdeel 5 – overige vragen

Vraag 14

Hoe vaak verwacht je de orthotheek te gaan gebruiken?

- ☐ Regelmatig (wekelijks)
- ☐ Af en toe (maandelijks)
- ☐ Zelden (één a twee keer per jaar)
- ☐ Nooit

Vraag 15

Welke informatie verwacht je voornamelijk op te zoeken in de orthotheek?

- ☐ Interventies
- ☐ Achtergrond informatie over de verschillende stoornissen
- ☐ Informatie over een instantie
- ☐ Informatie over het handelingsplan en B6 for all
- ☐

Onderdeel 6 - opmerkingen, tips of aanbevelingen

Hieronder is ruimte om opmerkingen, tips of aanbeveling aan te geven.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bijlage 2**De uitkomsten van de enquête****Enquête - uitkomsten****Onderdeel 1 – doel van de orthotheek****Vraag 1**

Wat is volgens jou het doel van de orthotheek?

Korte omschrijving	Totaal enquête	Totaal vraag	Percentage
<i>Op een vaste plaats expertise en informatie verzamelen, voor iedereen toegankelijk waarmee iedereen op maat ondersteuning kan zoeken voor problematiek</i>	25	5	
<i>Informatie verstrekken voor iedereen die werkzaam is binnen de locatie. Achtergrondinformatie, maar zeker ter verdieping van de kennis van de docent. Daarnaast het beschikbaar hebben van praktische tips en tools.</i>		2	
<i>Verdieping/uitbreiding/actualiseren van je professionele kennis</i>		2	
<i>Achtergrondinformatie om de leerling te kunnen helpen met zijn problemen</i>		3	
<i>Hulpmiddel waar je snel op terug kan grijpen bij problemen met leerlingen of vragen van derden</i>		1	
<i>Het zou een vraagbaak voor leerkrachten enz. moeten zijn, maar ook een soort 'internet' op papier.</i>		1	
<i>Dat er extra informatie voor handen is voor leerkrachten en leerlingen. Informatie die te gebruiken is voor het uitwerken van lessen of onderbouwen van presentaties, lessen, verslagen, enz.</i>		1	
<i>Gegevens over instanties, extra lesmateriaal en achtergrondinformatie over diagnoses en andere aandoeningen</i>		1	
<i>Verzameling informatie waar we terecht kunnen voor achtergrondinformatie van leerlingen, manier van begeleiden, instanties en materialen waar je mee aan de slag kan</i>		2	
<i>Verzameling van materialen ter ondersteuning van de leerlingen, leerkrachten en andere medewerkers op onze school</i>		1	

<i>Dat er extra ondersteuning in de vorm van kennis en interventies zijn voor de leerkracht tbv pedagogisch en didactisch handelen</i>		3	
<i>Op het moment dat je met een probleem geconfronteerd wordt en je te weinig informatie hebt om het op te lossen dan ga je de orthotheek in om informatie te verzamelen. Dus snel op een plek in school informatie kunnen opzoeken of oplossingsstrategieën</i>		1	
<i>Informatie geven over onderwerpen die met leer- en gedragsproblemen te maken hebben. Leerkrachten kunnen zo eerst zelfstandig problemen oplossen</i>		1	
<i>Een verzamelplek waar docenten, begeleiders, mw'ers, orthopedagogen ect informatie kunnen vinden. Dit met als doel eenduidige informatie te hebben (iedereen dezelfde informatie)</i>		1	

Vraag 2

Wat is volgens jou de meerwaarde van de orthotheek?

Korte omschrijving	Totaal enquête	Totaal vraag	Percentage
<i>Meer informatie beschikbaar om leerlingen nog optimaler en passender te begeleiden. Versterken van de eigen leerlingenzorg.</i>	-1	3	
<i>Verdieping en verbreding van kennis; praktische bruikbare tips; clusteren en verzamelen van de al aanwezige kennis</i>		5	
<i>Nieuwe ontwikkelingen volgen, adhv publicaties/bladen/tijdschriften</i>		1	
<i>Onmisbaar in professionele organisatie</i>		1	
<i>Alles ligt centraal ter inzage</i>		2	
<i>Kant en klare pakketjes voor terugkerende problemen</i>		1	
<i>Centraal informatiepunt waar effectief gebruik van gemaakt kan worden</i>		1	
<i>Dat leerlingen en leerkrachten niet naar de bibliotheek hoeven, maar vooral de leerlingen in hun veilige omgeving op zoek kunnen naar extra informatie, naast het geijkte internet. Leerlingen leren op een andere manier informatie te vergaren. Leerkrachten kunnen in een tussenuur of pauze even snel extra informatie halen</i>		1	

<i>Informatie vergaren op het gebied van onderwijs, kennis en specifieke hulpvraag</i>		1	
<i>Dat leerkrachten in staat zijn om zelf informatie en kennis te verzamelen, ook kennis van elkaar te verzamelen, waardoor de leerkrachten meer kwaliteit kunnen bieden t.a.v. hun leerlinggerichthandelen</i>		2	
<i>Informatie snel toegankelijk op locatie</i>		1	
<i>Zelfstandig iets kunnen opzoeken/uitzoeken en daardoor de eigen tijd in kunnen delen</i>		1	
<i>Voor mij als leerkracht nihil, niet gemist de afgelopen jaren. Voor IB'ers en ortho's lijkt het me wel handig</i>		1	
<i>Niet iedereen hoeft het wiel uit te vinden</i>		1	
<i>De kennis is gestructureerd en makkelijker vinden van informatie</i>		1	
<i>De informatie kan inspirerend werken over hoe om te gaan met als belemmerend ervarende situaties. Het is een uitbreiding aan interventies voor een ieder.</i>		1	

Onderdeel 2 – inhoud van de orthotheek

Vraag 3

Welke onderdelen horen in de orthotheek thuis?

Korte omschrijving	Totaal enquête	Totaal vraag	Percentage
<i>Passend onderwijs</i>	-3	2	
<i>Informatie over stoornissen</i>		7	
<i>Handelingsadviezen/interventies</i>		4	
<i>Adviezen</i>		2	
<i>Videomateriaal</i>		5	
<i>Boeken</i>		14	
<i>Vakliteratuur</i>		3	
<i>Tijdschriften/vakbladen</i>		7	
<i>Overzicht met websites</i>		2	
<i>Pedagogische boeken</i>		1	
<i>Informatie voor de leerling over zijn stoornis</i>		1	
<i>Oefen- en/of verbruiksmateriaal</i>		4	
<i>Instanties</i>		5	
<i>Spelling</i>		2	
<i>Rekenen</i>		3	

Taal		3	
Schrijven		1	
Motorische hulpmiddelen		1	
Gedrag		1	
Vragenlijsten		1	
Testen		4	
Vervolgscholen		1	
Wet- en regelgeving op school		1	
Interventies		1	
Toets/les materiaal		3	

Vraag 4

Welke van de volgende onderdelen horen zeker thuis in de orthotheek?

(meerdere antwoorden mogelijk)

Onderdeel	Totaal enquête	Totaal vraag	Percentage
Interventies	25	20	
Achtergrond informatie over de verschillende stoornissen		25	
Verschillende instanties		21	
Financiering en voorzieningen voor de leerlingen		14	
Arbeidsmarkttoeleiding		12	
Passend onderwijs		17	
Informatie over het handelingsplan		18	
Adviezen		2	
Diverse testen (cito)		1	
Interactiewijzer		1	
Trainingen (sova)		1	
Vakbladen		3	
Materialen als time-timer en picto's		1	
Signaleren, observeren en verslaglegging		1	
Orthodidactische informatie		1	
Methodieken specifiek voor autisten en ADHD		1	

Toelichting:

Korte omschrijving reden	Totaal enquête	Totaal vraag	Percentage
Hoe vollediger hoe beter, voor ieder wat hij nodig heeft	-22	1	
Sommige van de genoemde punten horen thuis bij de daarvoor bestemde punten o.a. decanaat en stagebureau		1	
Kan de leerkracht helpen bij het zelfstandig oplossen van problemen		1	

Vraag 5

Waar dienen de onderdelen van de orthotheek aan te voldoen? (kwaliteit)

Korte omschrijving kwaliteit	Totaal enquête	Totaal vraag	Percentage
Helder taalgebruik	-9	2	
Meervoudig inzetbaar		2	
Eenduidig		2	
Up to date informatie		2	
Gebruiksvriendelijk		1	
Overzichtelijk		6	
Kort en bondig		3	
Effectief		2	
Gestructureerd		1	
Toegankelijk		4	
Duidelijk		3	
Bruikbaar voor iedereen		2	
Kennis moet een verrijking zijn ipv al aanwezige kennis		1	
Goede kwaliteit		1	
Bekendheid bij collega's		1	
Makkelijk vindbaar		1	
Uitnodigend		1	

Vraag 6

Wat voor een onderwerpen dienen opgenomen te worden in de orthotheek?

(meerdere antwoorden mogelijk)

Onderwerp	Totaal enquête	Totaal vraag	Percentage
Agressie en geweld	25	22	
Dyscalculie		22	
Dyslexie		22	
Gedrag		23	
Pesten		22	
Schoolagenda		8	
Schoolverzuim		10	
Sociale problemen		24	
Emotionele problemen		24	
Veilig internetten		12	
Verdriet en rouw		21	
Waarden en normen		17	
Werkhouding		18	
Diagnoses		1	
Testen		1	
Observaties		1	
Leermiddelen		1	
Stoornissen		1	
Klassenmanagement		1	
Leerlijnen en methodieken		1	

<i>Cognitieve en sociaal-emotionele stimuleringsprogramma's</i>		1	
<i>Regelgeving aangaande filmen in de klas</i>		1	
<i>Interventies voor docenten gekoppeld aan 'situaties'</i>		1	

Vraag 7

Wat voor een soort achtergrondinformatie dient te worden opgenomen in de orthotheek?
(meerdere antwoorden mogelijk)

Soort achtergrondinformatie	Totaal enquête	Totaal vraag	Percentage
Boeken over de verschillende stoornissen	25	23	
Verdieping in gespreksvoering		20	
Handelingsplan en B6 for all		19	
Films		12	
Spellen		15	
Testen		1	
Vakbladen		1	
Omgaan met lastige ouders		1	
Samenvattingen van boeken over stoornissen		1	
Didactische materialen		1	
Materialen voor leerlingen met autisme		1	

Vraag 8

Van welke instanties dient informatie in de orthotheek te worden opgenomen?

Instantie	Totaal enquête	Totaal vraag	Percentage
MEE Veluwe	-1	23	
Bureau Jeugdzorg		24	
UWV		19	
Rijksoverheid (ook Wajong)		19	
GG-net		1	
Karakter		1	
MEE Ijsseloevers		1	
Wet Sociale Werkvoorziening		1	
Tactus		2	
Verschillende woonvormen		1	
AMK		1	

Vraag 9

Hoe dienen de interventies in de orthotheek ingedeeld te worden?

Indeling	Totaal enquête	Totaal vraag	Percentage
Onderscheid tussen onderbouw en bovenbouw	-3	1	
Per stoornis		6	

Op leeftijd			
Eerst geordend op leeftijd en vervolgens op stoornis		1	
Eerst geordend op stoornis en vervolgens op leeftijd		15	
Op onderwerp (dan evt. stoornis en dan op leeftijd)		1	
Didactische middelen per leerjaar en per niveau		1	
Per onderwerp: pedagogisch/didactisch/SEO		1	

Onderdeel 3 – eigen middelen en materialen

Vraag 10

Welke middelen/materialen in jouw groep zouden in de orthotheek niet mogen ontbreken?
Geef hierbij ook aan om welke stoornis en leeftijd het gaat.

Middel of materiaal	Stoornis	Leeftijd
Conflictformulier	alle	Pro/onderbouw
Spiegel jezelf spel	alle	Onderbouw
Vaardighedenspel	alle	BB
Diverse boeken – reeds aangeschaft		
Vele praktische informatie aanwezig en verzameld		
Boek RT + orthodidactiek	alle	18+
Boek dyslexie	Dyslexie	18+
Boek dyslexie en dyscalculie	Dyslexie en dyscalculie	18+
DVD box drugs en preventie	alle	11 – 18
Boek over ADHD	ADHD	18+
Energizers boek	Alle	12 – 18
Verschillende artikelen	alle	
Geef me de vijf	Autisme	Alle
Vragenlijsten voor angst en depressie	Angststoornis en depressie	12 – 18
Picto's	Alle	Afhankelijk van leerling
Leerlingen met een specifieke hulpvraag	Alle	Nvt
Spellen voor omgang met anderen	Alle	Alle
Stoornissen als FASS-syndroom	FASS-syndroom	15
Materiaal voor leerlingen met leerproblemen	Autisme	15
Beeld/lesmateriaal op cd-rom	Dyslexie	Bovenbouw
Vervolgopleiding	Alle	Bovenbouw
Arbeidstoeleiding	Alle	Bovenbouw
Wajong	Alle	Bovenbouw
Leren leren en plannen	Alle	Bovenbouw

<i>Omgaan met geld</i>	Alle	Bovenbouw
<i>Wijzer onderwijs</i>	ADHD	12-20
<i>Verzameling IBW-tjes</i>	Divers	Divers
<i>Informatieboekjes instellingen ect.</i>	Divers	Divers
<i>Diverse interventies</i>	Divers	Divers
<i>Leerlingen met een specifieke hulpvraag</i>	Alle	Alle
<i>Leefstijl</i>	Alle	12-18
<i>Klas als rechtbank</i>	Alle	15-18
<i>DVD Ben X</i>	Autisme en pesten	14+
<i>Theorie OMMK</i>	Alle	12+
<i>Wijzer onderwijs (theorie)</i>	Alle	12+
<i>DVD 'Je zal het maar hebben' (BNN)</i>	Alle	12+
<i>Achtergrondliteratuur</i>	ASS, ADHD, Angst en ADD	12-15
<i>Stappenplannen</i>	Alle	12-15
<i>Tijdschriften gericht op onderwijs</i>	Alle	12-15
<i>Overzicht hulpinstanties</i>	Alle	12-15
<i>Hulpmateriaal voor vakken</i>	Alle	12-15
<i>Iets over de mogelijkheden betreft werkend regulier onderwijs</i>	ADHD, ASS	16-18
<i>Succes verhalen; toekomst/regulier/werken</i>	ADHD, ASS	16-18

Vraag 11

Benoem van een tweetal middelen of materialen hoe dit in de klas wordt ingezet?

Middel of materiaal	Inzet in de klas
Conflictformulier	Leerlingen die een conflict hebben gehad of gezien vullen het formulier in om eigen aandeel te benoemen, aandeel van de ander en een oplossing zoeken. Dan samen naast elkaar leggen en zo uitpraten
Spiegel jezelf spel	Kaartenset met eigenschappen waarmee veel werkvormen mogelijk zijn om leerlingen eigen en elkaars kwaliteiten te helpen benoemen/bespreken/ervaren
DVD box drugs en preventie	Wordt ieder jaar gebruikt tijdens sova. Leerlingen kijken een dvd en beantwoorden vragen. Ook worden er nog andere lessen gewijd aan drugs. Bijvoorbeeld een quiz of kaartspel
Spellen voor omgang met anderen	Gespeeld tijdens sova
Wajong	Informatieavond op school
5G-model	Voor in gesprek met leerlingen
Informatiefolders over zorgboerderijen	Meer voor ouders

Klas als rechtbank	Wanneer er zich iets voordoet wordt daarover met de hele klas gesproken: - Waarom kan iets wel of niet? - Wat heeft een straf tot doel?
Dvd's met name om leerlingen inzicht te geven in hun eigen en elkaars stoornissen	
De theoretische zaken zijn voor mij meer naslagwerk	
Stappenplannen	Bespreken bij het portfolio en in het handelingsplan
Hulpmateriaal bij vakken	Tijdens specifiek vak
Iets over de mogelijkheden betreft werkend regulier onderwijs	De leerlingen aanreiken, zodat de leerling de mogelijkheden niet alleen van de leraar hoort, maar ook kan lezen

Onderdeel 4 – stellingen

Vraag 12

Met de komst van de orthotheek zal ik eerder hier informatie opzoeken dan de hulp van de CvB in te schakelen.

(3x combinatie)

	Totaal enquête	Totaal vraag	Percentage
Eens	25	16	
Oneens		12	

Korte omschrijving toelichting	Totaal enquête	Totaal vraag	Percentage
<i>Er nu eerst zelf informatie dient te worden opgezocht voor de CvB. Het zou dit zoeken wel vergemakkelijken.</i>	25	1	
<i>Combinatie, de kennis binnen CvB is ook groot.</i>		1	
<i>Combinatie, kan me voorstellen dat leerkrachten eerst zelf gaan kijken naar mogelijkheden/oplossingen en daarna CvB inschakelen</i>		2	
<i>Combinatie, het is afhankelijk van de (probleem)situatie</i>		1	
<i>Eerst zelf nog iets proberen en dan later eventueel doorschakelen naar het CvB</i>		2	
<i>Je met iemand uit de CvB kunt sparren/uitwisselen/je eigen inzicht afchecken</i>		1	
<i>De orthotheek is direct 'beschikbaar'. Daarnaast zou ik in sommige gevallen ook de mening/gedachte van iemand willen weten</i>		1	
<i>Er kan zelfstandig worden gezocht</i>		2	

<i>Problemen moeten in het team bekend zijn en opgelost worden en niet via een orthotheek en dan op eigen houtje</i>		1	
<i>Soms is deze weg korter en sneller. Ik vind deze manier van informatie verkrijgen leerzaam</i>		2	
<i>Het CvB vaak ook de leerling kent. Informatie is gericht op leerlingen in het algemeen. Iedere leerling heeft een andere aanpak. Ook kun je bij het CvB even binnenlopen om snel iets te vragen</i>		3	
<i>De orthotheek zal mij prikkelen om daar informatie op te zoeken en behandelingsmethoden uit te halen, mits het duidelijk, overzichtelijk en 'makkelijk' zonder hele lappen tekst te gebruiken is</i>		1	
<i>Als er een probleem is, moet de CvB er ook van af weten</i>		1	
<i>Ben geen leerkracht, maar ik zou ze dan wel in veel situaties kunnen verwijzen naar de orthotheek.</i>		2	
<i>Wanneer ik iets wil opzoeken het toch zelf doe en als ik het CvB inschakel is het omdat ik het CvB nodig heb vanwege hun expertise</i>		1	
<i>Ik dan de informatie en praktische handvatten uit de eerste hand krijg van experts zonder zelf hoeft te zoeken</i>		1	
<i>Zeker weten dat ik er wat vind</i>		1	
<i>Dit functioneler is en ikzelf uitgenodigd wordt om na te denken en op te zoeken en informatie beter beklijft als je er mee bezig bent in plaats van hoort van een persoon</i>		1	

Vraag 13

Door de komst van de orthotheek kan de school de leerlingen betere zorg bieden.

	Totaal enquête	Totaal vraag	Percentage
Eens	-2	22	
Oneens		2	

Korte omschrijving toelichting	Totaal enquête	Totaal vraag	Percentage
<i>Meer kennis is meer expertise is betere begeleiding op maat</i>	-2	4	
<i>Verdieping van kennis en praktische tips toepasbaar in de klas.</i>		1	
<i>Verdieping en actualisering van je</i>		1	

kennis			
Niemand kan weggelopen voor zijn verantwoordelijkheid als er relevante info beschikbaar is		1	
Versterken van de leerlingenzorg		1	
Je kunt eerder achtergrondinformatie krijgen		1	
Zal ervaring moeten leren. Nieuwe leerkrachten hebben er wellicht meer profijt van, maar er moet ook tijd zijn om er gebruik van te maken		1	
Ik zelf deskundiger wordt in verschillende menselijk en sociale problematieken		1	
Informatie is ook op een andere manier te verkrijgen. Via internet kunnen er ook snel dingen opgezocht worden		1	
Je bent gericht bezig met achtergrondkennis		1	
Als achtergrondinformatie binnen handbereik is en op papier, zal ik er eerder op terugvallen als dat ik iedere keer naar collega's moet om te vragen hoe bepaalde zaken ook alweer zaten		1	
Je meer informatie kunt vinden en daardoor een breder beeld krijgt		1	
Leerlingen kunnen individueel en zelfstandig op weg geholpen met eigen leervragen		1	
Er zijn meer informatie en hulpmiddelen beschikbaar. Inzet van de leerkracht is hierbij wel van essentieel belang		1	
Sneller informatie inwinnen		2	
Informatie opzoeken wordt toegankelijker en laagdrempeliger		1	
Ik vind dat de zorg al goed is. Betere zorg dus niet, andere zorg wel		1	
Leerkrachten zich steeds meer zullen verdiepen in de verschillen tussen leerlingen		1	
Het een verrijking van interventies is		1	

Onderdeel 5 – overige vragen

Vraag 14

Hoe vaak verwacht je de orthotheek te gaan gebruiken?
(3x combinatie)

Frequentie	Totaal enquête	Totaal vraag	Percentage
Regelmatig (wekelijks)	25	4	
Af en toe (maandelijks)		21	
Zelden (één a twee keer per jaar)		3	
Nooit			

Vraag 15

Welke informatie verwacht je voornamelijk op te zoeken in de orthotheek?

Soort informatie	Totaal enquête	Totaal vraag	Percentage
Interventies	-1	17	
Achtergrondinformatie over de verschillende stoornissen		14	
Informatie over een instantie		15	
Informatie over het handelingsplan en B6 for all		6	
Testen		1	
Verdiepingsstof voor lessen		1	
Spellen, dingen die ik ook in de les kan inzetten bijvoorbeeld dvd's		1	

Onderdeel 6 - opmerkingen, tips of aanbevelingen

Hieronder is ruimte om opmerkingen, tips of aanbeveling aan te geven.

Opmerking, tip of aanbeveling	Totaal enquête	Totaal vraag	Percentage
Ik denk dat de meeste leerkrachten eigen informatie hebben verzameld in de vorm van dvd's, artikelen en boeken. Veel hiervan is te gebruiken. Branden van de dvd's of kopiëren van artikelen is handig, zodat informatie niet dubbel aangeschaft wordt.	-18	1	
Inventariseren wie welke informatie heeft.		1	
Informatie die direct bruikbaar is, lappen tekst kunnen we wel van internet halen		1	
Logische indeling, variatie, gebruiksvriendelijk, plan om up-to-date houden, goede keuze maken wat is toegevoegde waarde waar maakt deze locatie specifiek gebruik van? Wat is een goede plek voor de orthotheek?		1	
Zorg voor een goede indeling in een register en zorg voor een goed uitleensysteem		1	

Vul het regelmatig aan en plaats een ideeënbus voor leerkrachten die suggesties hebben		1	
Orthotheek moet overzichtelijk zijn en uitnodigen om het te gebruiken. Leerkrachten moeten snel de juiste middelen kunnen vinden om hun probleem te kunnen aanpakken		1	

Bijlage 3**Overzicht aanwezig boeken en advies tot aanschaffing**

Aanwezig	Informatie	Boek/map	Gesloten
x	Wijzer onderwijs Autisme	ISBN 9789058192509	
x	Wijzer onderwijs aandachtstekort- en gedragsstoornissen	ISBN 9789058192592	
	Wijzer onderwijs Autisme - wijzer met ouders	ISBN 9789031338450	
	Ontwikkelingspsychopathologie bij kinderen en jeugdigen	ISBN10 9062832997	
	Motiverende gespreksvoering	ISBN10 9075569394	
	Beknopte handleiding bij de diagnostische criteria van de DSM-IV-TR	ISBN10 9026517777	x
	Effectief communiceren met ouders	ISBN10 9013018262	
	Grip op de groep	ISBN10 9006951188	
	Psychiatrie bouwstenen voor gezondheidsonderwijs	ISBN 9789031338450	
	Alles over pesten	ISBN 9789079596126	
	Faalangst in de les	ISBN 9789079596102	
	Positieve groepsvorming	ISBN 9789079596072	
	Orde gevraagd	ISBN 9789079596010	
	Ik heb ook wat te vertellen	ISBN 9088500339	
x	Geef me de vijf	ISBN 9075129645	
x	Signaleren en herkennen van drugs en drugsgebruik		
x	Buitenspelen		
x	Van structuur naar autonomie		
x	Tips voor de instructie aan leerlingen met autisme		
x	Ambelwijzer gedrag		
x	Werken aan een positief zelfbeeld en meer zelfvertrouwen		
x	Wat is faalangst		
x	Straf / regels		
x	Structuur aanbrengen: in de ruimte; sociale omgeving; tijd; materialen; rooster en vrijetijd; bijzondere situaties; spelsituatie; eetsituatie		
x	Adviezen voor de leerkracht		

x	Tips voor leerkrachten in het voortgezet onderwijs		
x	Dedicon; bestelmogelijkheden		
x	Hulpmiddelen en vrijstellingsmogelijkheden		
x	Psycho educatie		x
x	Met lezen aan de slag in cluster 4		
x	Balans Magazine (kopieën)	Balans digitaal	
x	Engagement met Autisme (kopieën)	NVA	
	Tieners zit stil! Op school	ISBN 9020957244	
	Sociaal onhandig	ISBN 9023234952	
	Kinderen met ernstige problemen	ISBN 9044126148	
x	Doe normaal!	Balans digitaal	
x	Balans in het kort	Balans digitaal	
x	- ADD		
x	- ADHD		
x	- Asperger		
x	- DCD		
x	- Dyscalculie		
x	- Dyslexie		
x	- Digitaal huiswerkinstituut		
x	- MCDD		
x	- NLD		
x	- ODD/CD		
x	- PDD-NOS		

Bijlage 4**Overzicht interventies**

Aanwezig	Interventie	Passend bij	Leeftijd
x	Emotiemeter blij	Autisme	Onderbouw
x	Emotiemeter boos	Autisme, MCDD	Onderbouw
x	Emotie-thermometer	Autisme	Onderbouw
x	Emotie-thermometer met smileys	Autisme	Onderbouw
x	Thermometer depressief	Depressiviteit	Onderbouw
x	Cijfer thermometer	Autisme	Onderbouw
x	Thermometer lichamelijke pijn	Alle	Onderbouw
x	Manieren van reageren	Autisme: Asperger	Alle
x	Planning om toets te leren	ADHD	Bovenbouw
x	t leren en maken van mijn huiswerk	ADHD	Alle
x	Communicatie en relaties met anderen; stille symbolen	Autisme	Onderbouw
x	Vrienden: een oplos-spel	NLD en Autisme	Alle
x	Spreekbeurt geven: uitleg over het stappenplan	Alle	Onderbouw
x	Vertel eens...: hoe vind jij het?; de uitleg; huiswerk	ADHD en Autisme	Onderbouw/pro
x	Stappenplan boekbespreking	ADHD	Onderbouw
x	Ik ben speciaal	Autisme	Alle
x	Wat voor gevoel heb je vandaag	Autisme	Alle
x	Hoe praat je tegen....?	Autisme: Asperger	Alle
x	Ontspanningsmeter	ADHD en angst	Alle
x	Iemand zegt iets tegen mij wat ik niet leuk vind	Autisme	Onderbouw
x	Het stoplicht bij conflicten	Autisme	Onderbouw
x	Volume	Autisme	Onderbouw
x	Stappenplan 'Leren omgaan met winnen en verliezen'	Autisme	Alle
x	Wat moet ik doen?	ADHD en Autisme	Alle
x	Wegwijzer opstaan en naar school	ADHD en Autisme	Alle
x	Een plan voor succes op school	ADHD	Alle
x	Kijk en leer - studietips	ADHD	Alle
x	Kwaliteitenspel	Alle	12+
x	Vaardighedenspel	Alle	12+
x	Buiten spelen	Autisme	12 tot 15
x	Binnen spelen	Autisme	12 tot 15
x	Werkplan	ADHD	12 tot 15
x	Dit heb ik goed gedaan	Autisme	12 tot 20
x	Zo maak je een werkstuk' en 'zo houd je een spreekbeurt'	ADHD	12 tot 20
x	POG-formulier	ADHD	12 tot 20
x	Rolkaarten	Autisme	12 tot 15
x	Ik doe mij werk	Autisme	12 tot 15

x	Het stellen en bereiken van doelen	Alle	12 tot 20
x	Hygiëne / verzorging van je omgeving	Alle	12 tot 20
x	Gedrag bepaalt je toekomst	Alle	12 tot 20
x	ABC formulier	ADHD	12 tot 20
x	Probleemoplossend handelen van kinderen met ADHD	ADHD	12 tot 15
x	Wat is er voor jou belangrijk / onbelangrijk in je leven	Alle	12 tot 20
x	Bevorderen omgaan met uitgestelde aandacht	Autisme en ADHD	12 tot 20
x	Stappenplan; oplossingen; begrijpen van opdracht; samenwerken	Autisme en ADHD	12 tot 20
x	Stop - denken - doen	Autisme	12 tot 20
x	Anderen en jezelf	Alle	12 tot 15
x	Denkkenmerken	Autisme	12 tot 20
x	Belevingsschaal	Alle	12 tot 20
x	Beloningskaart	Alle	12 tot 20
x	Special games for Special Kids	Autisme	12 tot 15
x	Portfolio sociale competenties	Alle	12 tot 15
x	Handleiding voor jezelf werkboek deel 1	Autisme	12 tot 18
x	Handleiding voor jezelf begeleiderboek deel 1		
x	Handleiding voor jezelf werkboek deel 2	Autisme	12 tot 18
x	Handleiding voor jezelf begeleiderboek deel 2		
x	Remweg 12+	Impulscontrole	12 tot 16
x	Check – spel	Loverboys	12 tot 18
x	Check – folders	Loverboys	12 tot 18
x	Check – dvd	Loverboys	12 tot 18
x	De wereld in fragmenten	Autisme	12 tot 18
x	Pictogrammen	Autisme	12 tot 18
x	Studiewijzer leren leren	Autisme en ADHD	12 tot 18

Bijlage 5**Overzicht didactisch materiaal**

Aanwezig	Didactische middelen	Passend bij	Leeftijd
x	Geschiedenispuzzels 1	Alle	12 tot 15
x	Geschiedenispuzzels 2	Alle	12 tot 15
x	Geschiedenispuzzels 3	Alle	12 tot 15
x	Geschiedenispuzzels XXL	Alle	12 tot 15
x	Geschiedenis 6	Alle	12 tot 15
x	Geschiedenis 7	Alle	12 tot 15
x	Geschiedenis 8	Alle	12 tot 15
x	Aardrijkskundepuzzels Nederland	Alle	12 tot 15
x	Aardrijkskundepuzzels provincie Nederland	Alle	12 tot 15
x	Aardrijkskundepuzzels Europa	Alle	12 tot 15
x	Zelfstandig topo trainen Nederland	Alle	12 tot 15
x	Zelfstandig topo trainen Europa	Alle	12 tot 15
x	Zelfstandig topo trainen Wereld	Alle	12 tot 15
x	Staatsinrichting	Alle	12 tot 15
x	Natuur 4	Alle	12 tot 15
x	Natuur 5	Alle	12 tot 15
x	Natuur 6	Alle	12 tot 15
x	Natuur 7	Alle	12 tot 15
x	Natuur 8	Alle	12 tot 15
x	Metriek 4	Alle	12 tot 15
x	Metriek 5	Alle	12 tot 15
x	Metriek 6	Alle	12 tot 15
x	Blokboek Nederlands	Alle	12 tot 15
x	Maak je eigen tijdschrift lespakket	Alle	12 tot 15
x	Volwassen worden	Alle	12 tot 15
x	Zonodig één tablet	Alle	12 tot 15
x	Over kanker - feitjes en weetjes	Alle	12 tot 15
x	Boekje Hondenbrokken	Alle	12 tot 15
x	Scherven brengen geluk - over de glaskringloop	Alle	12 tot 15
x	Staalkringloop	Alle	12 tot 15
x	Dyslexie - letters op de snelweg	Alle	12 tot 15
x	Kleur je wereld	Alle	12 tot 15
x	Weet wat je te doen staat als het gaat om geweld	Alle	12 tot 15
x	Geef een dier	Alle	12 tot 15
x	Limburg drinkwater - Hoe? Zo!	Alle	12 tot 15
x	Iedereen is anders	Alle	12 tot 15
x	Stap in de wereld van Vis met Lars en Liz	Alle	12 tot 15
x	Flora en Florian - en de 5 belevingswerelden	Alle	12 tot 15

	van de tuinbouw		
x	De tante van Pietje	Alle	12 tot 15
x	Natuurlijk hout	Alle	12 tot 15
x	De bus die iedereen kent	Alle	12 tot 15
x	Met Graaf Drackula, de vampier die van inkt leeft	Alle	12 tot 15
x	Epilepsie - kortsluiting in je hersenen	Alle	12 tot 15
x	Epilepsie - nou en!!	Alle	12 tot 15
x	Mijn kronkel heet scoliose - een groeistoornis van de wervelkolom	Alle	12 tot 15
x	Kruip eens in de huid van een ander - over de huis en chronische huidaandoeningen	Alle	12 tot 15
x	Knoop het in je oren	Alle	12 tot 15
x	Bloed	Alle	12 tot 15
x	Muziek in je oren	Alle	12 tot 15
x	Van woud tot hout	Alle	12 tot 15
x	Zet je hersenen aan het werk	Alle	12 tot 15
x	Weet wat je eet	Alle	12 tot 15
x	Vet lekker, vet gezond	Alle	12 tot 15
x	Een wereld vol vaart	Alle	12 tot 15
x	Help waar blijft mijn eten	Alle	12 tot 15
x	De aardappel, van alle markten thuis	Alle	12 tot 15
x	Darmen - ontdek het zelf	Alle	12 tot 15
x	Nederland regelland - over ruimtelijke ordening en leefbaarheid	Alle	12 tot 15
x	Get it right - auteursrecht voor jou	Alle	12 tot 15
x	Fair Play	Alle	12 tot 15
x	Kindertelefoon	Alle	12 tot 15
x	?	Alle	12 tot 15
x	Vrijwillig actief	Alle	12 tot 15

Bijlage 6**Voorbeeld uitleensysteem**

Datum	Naam	Boek	Terug op	Ingeleverd

Bijlage 7 Folderhandleiding

Didactisch materiaal

Het derde onderdeel van deze orthotheek zijn de didactische materialen. Voor de verschillende vakken zijn verschillende mappen aangemaakt.

Het betreft hier verschillende vakken waarvan extra materiaal aanwezig is. Voor al deze verschillende vakken wordt een aparte map aangemaakt, indien nodig, en zullen geordend worden op alfabetische volgorde. De kleur van de mappen is oranje. Daarnaast zullen over verschillende onderwerpen als medicatie en biologie, een werkboek worden opgenomen met daarbij de verwijzing naar de kast op de oranje verdieping waar meerdere exemplaren staan. De sleutel hiervoor kan gehaald worden bij de leerkracht in het lokaal ernaast.

Instanties

Het volgende onderdeel van deze op maat gemaakte orthotheek zijn de verschillende instanties. Hiervoor zijn drie mappen aangemaakt.

De verschillende informatiefolders zullen op alfabetische volgorde worden gebundeld in twee groene mappen. Het betreft, in de eerste groene map, de instanties als Bureau Jeugdzorg en MEE Veluwe en in de tweede groene map de regionale instellingen en zorgboerderijen. Voorin in de eerste groene map is de sociale kaart van Apeldoorn opgenomen. Hierin staan onderverdeeld in eerste, tweede en derde lijn de verschillende instanties. Daarbij staan contactgegevens en welke voorzieningen en/of hulpmogelijkheden zij aanbieden. In de derde groene map is er ruimte gecreëerd voor de verschillende financiële voorzieningen voor deze leerlingen. Het gaat dan bijvoorbeeld om de leerlinggebonden financiering en de Wajong. Tevens is bij dit gedeelte ook achtergrondinformatie opgenomen over het Passend Onderwijs.

Benaderingen

Als laatste wordt in deze op maat gemaakte orthotheek een gele map geplaatst met verschillende benaderingen.

Deze benaderingen zijn door de leerkracht in te zetten met de gehele klas of bij een individuele benadering. Deze benaderingen zullen op alfabetische volgorde worden geordend.

Uitleensysteem

Voor de achtergrondinformatie, interventiespellen, didactisch materiaal en folders van de verschillende instanties is een uitleensysteem opgezet. Voor de (individuele) interventies is dit niet nodig, omdat dit materiaal gekopieerd dient te worden voordat het gebruikt kan worden. Dit houdt in dat er een lijst bij de orthotheek wordt geplaatst waar de leerkracht aangeeft welke dag het is, wie welk materiaal meeneemt en wanneer het terug geplaatst zal worden in de orthotheek. Als laatste kan er afgetekend worden of het geleende materiaal daadwerkelijk is terug geplaatst.

Locatie Noorderlaan

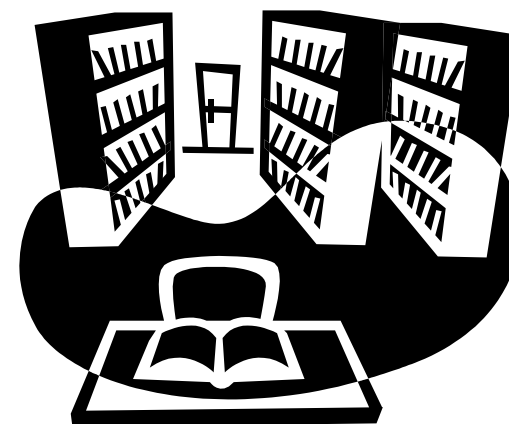
Commissie van Begeleiding

Noorderlaan 61

7322 HM Apeldoorn

T. 055 - 3574510

E. a.guijken@ambelt.nl

**De gebruiksvriendelijke
en op maat gemaakte
orthotheek**

**Informatiefolder voor
leerkrachten van de
locatie Noorderlaan**

De orthotheek

De orthotheek is een soort van bibliotheek, maar dan anders. Het biedt docenten en begeleiders een overzicht met verwijzingen naar achtergrondinformatie, instanties en materialen op het gebied van leer- en gedragsproblemen.

Hiermee wordt meteen aangegeven welke onderdelen in de orthotheek zijn opgenomen. Daarnaast wordt de orthotheek opgedeeld in twee gedeeltes. Namelijk een open en een gesloten gedeelte. Het open gedeelte is voor iedereen, behalve leerlingen, toegankelijk en het gesloten gedeelte alleen voor leden van de Commissie van Begeleiding (CvB).

Gebruiksvriendelijk en op maat gemaakt

Het open en gesloten gedeelte

Het open gedeelte bestaat uit vijf onderdelen. Elk van deze onderdelen kent zijn eigen kleur en plaats binnen deze orthotheek. Het gesloten gedeelte bevat materialen voor leden van de CvB.

De vijf onderdelen van het open gedeelte van deze orthotheek zijn als volgt:

- Achtergrondinformatie;
- Interventies;
- Didactisch materiaal;
- Instanties;
- Benaderingen.

De kleuren die bij elk onderdeel van het open gedeelte horen, zijn respectievelijk wit, blauw, oranje, groen en geel. In het gesloten gedeelte zijn de mappen rood en zit er een slot op de kast.

Achtergrondinformatie

Het eerste onderdeel van deze orthotheek is de achtergrondinformatie. Dit betreft boeken en folders die gaan over verschillende onderwerpen.

De boeken die zijn opgenomen in deze orthotheek hebben betrekking op verschillende onderwerpen. Te denken valt aan:

- Stoornissen;
- Klassenmanagement;
- Faalangst
- Pesten
- Dyslexie en dyscalculie.

Al de boeken zijn voorzien van een label dat overeenkomt met het label op de kast. Dit maakt het vinden van informatie makkelijk en zorgt er voor dat de boeken vindbaar zijn. Nadat de boeken zijn ingedeeld op onderwerp, zijn ze vervolgens ingedeeld op alfabetische volgorde van de titel van het boek.

Interventies

Het tweede onderdeel van deze orthotheek zijn de interventies. Dit betreft verschillende materialen die ingezet kunnen worden voor of de individuele leerling of voor de gehele klas.

De interventies zijn opgenomen in blauwe mappen. Het betreft zes mappen. De eerste twee mappen hebben betrekking op ADHD en zijn onderverdeeld in één map onderbouw en één map bovenbouw. De volgende twee mappen hebben betrekking op het autisme spectrum. Ook hier is weer de onderverdeling in onderbouw en bovenbouw. In de laatste twee mappen zitten de overige interventies. Wederom onderverdeeld in onderbouw en bovenbouw. Naast deze onderverdeling zijn de interventies op alfabetische volgorde geordend.

Bijlage 8

Overzicht benaderingen

Aanwezig	Benadering	Map
x	5G model	Geel
x	SGG - model	Geel